SVERIGES STÖRSTA TIDNING OM DROGER OCH NYKTERHET • EN TIDNING FRÅN IOGT-NTO / NR8 · 2011 / PRIS 20 KR

accent

I FOKUS:
NYKTERT I VÄRLDEN

FAST I FIKAT?

Inte mycket politik och påverkan i föreningsverksamheten.

SOCIALA MEDIER

Hot eller fantastisk möjlighet? Det beror på hur du nyttjar dem.

TONÅRSTID

Många föräldrar vet inte hur de ska hantera sina tonåringar och alkohol.

Du vet väl att vi finns på Facebook och Twitter?

Om du följer oss på Facebook eller Twitter får du de senaste nyhetsuppdateringarna automatiskt. Dessutom svarar vi gärna på dina frågor.

www.facebook.com/accentmagasin
www.twitter.com/accentmag

accent

Skapa ditt dreamteam

Vill du påverka din organisation? Då ska du absolut ta på dig ett valberedningsuppdrag. Inget är mer strategiskt viktigt och avgörande för organisationens framtid än det arbete som en valberedning gör! Att skapa ett vinnande lag - ett riktigt dreamteam, som fungerar tillsammans och besitter kompetens och egenskaper som gynnar organisationens utveckling.

Vi inbjuder därför dig som är valberedare till en dag för utbildning, strategisamtal, idé– och erfarenhetsutbyte.

Tid och plats: Lördag 12/11 i Umeå, Söndag 13/11 i Stockholm. Vi startar med kaffe kl 09.30 och avslutar kl 16.30.
Kursavgift: 350 kr inkl resor överstigande 300 kr. Om du åker bil bör du om möjligt samordna resan med fler deltagare. För deltagare från NBV gäller NBVs regler för reseutjämning.
Anmälan: Senast 20/10 behöver vi din anmälan. Anmälan sker via webben, www.iogt.se/utbildningar eller på telefon, 08-672 60 05.
Frågor: Om du har frågor om kursen är du välkommen att kontakta Eva Blomqvist, 08-672 60 31 eller eva.blomqvist@iogt.se

Varmt välkommen med din anmälan!

Sveriges Scoutförbund · NBV Nykterhetsrörelsens Bildningsöverenskommelse · IOGT-NTO · Junis IOGT-NTOs Juniorförbund · Våra Gårdar

Fler och fler hittar till oss på webben!

Vi älskar att göra tidning på papper men tio nummer per år räcker inte riktigt om man vill följa nyhetsflödet.

På **accentmagasin.se** hittar du alltid de senaste nyheterna. Kolla också in vårt nya diskussionsforum på **accentmagasin.se/forum**.

www.accentmagasin.se

Innehåll. Nummer 8/2011

Fast i fikat? I styrdokumenten prioriterar IOGT-NTO politisk påverkan. I verkligheten har föreningarna mest interna möten. Är det ett problem?

Tonår och alkohol. Accent har frågat fem unga hur de vill bli bemötta om alkohol. Forskningen ger en annan bild av vad som funkar.

Teater som berör. Under hösten spelas flera pjäser om alkoholproblem i familjen. Accent har besökt två av dem.

Gilla. Är engagemanget i sociala medier bara ytligt trams eller något en organisation som IOGT-NTO faktiskt kan bygga vidare på? Accent träffar experten Brit Stakston.

Värvning. Accent ställde sig på ICA i Malmö för att testa hur det är att värva – det visade sig vara en utmaning. Vi kollar också bästa tipsen från supervärvarna.

Systembolaget utreder hemleverans | 8

För att möta hotet från internethandeln ska Systembolaget nu utreda om man ska börja med hemkörning av alkohol direkt till dörren.

Världen har många helnyktra | 32

Accent har tittat närmare på statistiken. I vår del av världen dricker de flesta, på många andra ställen är det tvärtom helnykterhet som är normen.

Dukat bord i Örebro | 34

Accents sverigeresa når Örebro och lokalföreningen Café Skogen. Här arrangeras massor av aktiviteter och de flesta är öppna även för den som inte är medlem.

Dags att öppna upp beslutsprocesserna | 4

LEDARE IOGT-NTO är duktiga på att använda sociala medier för att informera, men kan bli bättre på att lyssna.

Engagemang är kraft | 42

FÖRBUNDSORDFÖRANDEN Just nu pågår flera projekt och processer för att hitta nya former för engagemang inom IOGT-NTO. Anna Carlstedt vill veta hur just du vill engagera dig.

+ Kultur | 38
+ Korsord | 46

OMSLAGSBILD
Pontus Orre.

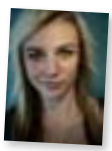

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.
Pierre Andersson

Sociala medier ett verktyg

Dags att öppna upp

IOGT-NTO har en lång och stolt historia av demokratibyggande. I IOGT kunde kvinnor delta och rösta på samma villkor som män redan från början. Otaliga är de riksdagsledamöter genom tiderna som en gång lärde sig mötesteknik inom nykterhetsrörelsen. Systemet med representativ demokrati men den kongress som det högsta beslutande organet har förfinats genom åren.

Inför författandet av förslaget till den senaste mål- och verksamhetsinriktningen öppnades processen upp och många fick komma till tals långt innan texten var färdigformulerad och utsänd till kongressombuden. Men: Det är fortfarande bara de som finns i den formella strukturen via olika styrelseuppdrag som blir inbjudna.

Det är dags att ta nästa steg och öppna processerna än mer. Använd sociala medier till att lyssna till de egna medlemmarna. Fler i IOGT-NTO:s ledning borde slänga ut tankar, idéer och frågor på ett tidigt stadium. Det finns en enorm kraft i att utveckla idéer i en större grupp. Och fler kommer att känna sig delaktiga.

Och nej, sociala medier är självklart ingen ersättning för de traditionella beslutsstrukturerna. Långsiktighet och och demokratisk uppbyggnad är folkrörelsernas främsta egenskaper, säger Brit Stakston i en intervju i det här numret. Två egenskaper som kompletterar den sociala medievärlden som hand i handske.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se
eller Box 12825 , 112 97 Stockholm

BINGO FÖR KRIMINELLA

"I Håkan Juholts första skuggbudget höjs alkoholskatten med 1,4 miljarder. ... varken Systembolagets försäljning (det vill säga statskassan), folkhälsan eller den inhemska bryggerinäringen, främjas av om det blir relativt sett ännu billigare för svenskarna att åka utomlands och storhandla alkohol. Tvärtom, högre alkoholskatt är bingo för kriminella nätverk i deras ständiga jakt efter nya sätt att finansiera ännu grövre brottslighet."

MARIA ABRAHAMSSON (M), RIKSDAGSLEDAMOT, SKATTEUTSKOTTET, PÅ SVD BRÄNNPUNKT.

Lägre pris – inte billigare sprit

"Det borde stått klart i alliansförslaget att priserna på öl och vin inte får påverkas när krogmomsen sänks. Det är problematiskt att man missade det och därför kommer jag att kontakta krogbranschen och be att de tar sitt ansvar och inte lockar med lägre priser på alkohol."

LARS-AXEL NORDELL (KD) ORDFÖRANDE I RIKSDAGENS NYKTERHETSGRUPP TILL SVENSKA DAGBLADET

FOTO: PIERRE ANDERSSON

ROBERT DAMBERG, FÖRE DETTA FÖRBUNDSORDFÖRANDE I UNF, KOMMENTERAR ACCENTS NÄTARTIKEL OM ATT DEN INTERNATIONELLA VERKSAMHETEN FLYTTAS TILL DET CENTRALA KANSLIET I STOCKHOLM.

Alkoholens höga pris

"Alkoholens sociala pris är högt. I spritens spår följer fattigdom, kvinnomisshandel och splittrade familjer. Antingen tar vi hänsyn till de 400 000 barn som växer upp i missbrukarhem, eller så låter vi spritlobbyn styra. För ett civiliserat land borde valet vara enkelt."

ANDERS LINDBERG I LEDARKRÖNIKA I AFTONBLADET

Realpriserna sänkta

"Realpriserna på sprit, vin och starköl har sänkts med omkring tio procent sedan år 2000 i och med att skatten inte har justerats upp. Det visar siffror från Statens folkhälsoinstitut. Trots det skjuter regeringen nu upp den aviserade alkoholskattehöjningen men höjer skatten på tobak.

Det är en grovt felaktig prioritering. Alkohol skapar så mycket problem som tobak inte gör: Splittrade familjer, förstörda uppväxter och våld. Höga alkoholskatter är ett effektivt sätt att förhindra sådana skador."

ANNA CARLSTEDT PÅ EGNA BLOGGEN (ANNACARLSTEDT.WORDPRESS.COM)

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent
Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 9 september
Nästa nummer kommer 21 oktober

Pierre Andersson
Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewsky Rundgren
Faktureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewsky@iogt.se

Jenny Stadigs
Vik. nyhetsreporter
08-672 60 50, jenny.stadigs@iogt.se

Anton Hull & Maria Loohufvud
Pasadena Studio
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Pontus Orre, Helena Wannberg, Ron Pyke, Gunilla Hagström och Lena Dahlström **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se
Prenumeration (225 kr/år) och adressändring 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.
I princip publiceras inget material med sådant förbehåll. **Taltidning** Accent finns även som gratis taltidning.
TS-kontrollerad upplaga 2010 32 000 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

FOTO: JOANNA WAGSTRÖM

Sedan Sverige gick med i EU har alkoholkonsumtionen ökat. Nu ser forskarna en dramatisk ökning också när det gäller skadorna.

Fler människor dör av alkohol i Sverige

Sedan Sverige gick med i EU har dödligheten i alkoholrelaterade leversjukdomar ökat med mellan 50 och 60 procent. Bara Finland och Storbritannien har haft en sämre utveckling.

HÄLSA Siffrorna kommer från Sorad, centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning vid Stockholms Universitet. I Sverige har alkoholkonsumtionen ökat med 12 procent sedan 1997 då införselkvoterna började avskaffas. Den största ökningen ses i gruppen 50–69-åringar.

Bland män har dödligheten i alkoholrelaterade leversjukdomar under samma period ökat med 59 procent. Motsvarande siffra bland kvinnor är 50 procent.

– Den viktigaste markören för att man dricker för mycket är att man utvecklar en bestående leverskada, exempelvis en så kallad skrumplever. Det tar i värsta fall bara 10–15 år. Så egentligen har vi väntat på den här ökningen och prognosen är att det ökar ytterligare i takt med att fler svenskar skaffar sig vanor att dricka varje dag. Den sortens drickande är värre för levern än helgdrickandet, säger Rolf Hultcrantz, professor och chef för Gastrocentrum vid Karolinska universitetssjukhuset till Svenska Dagbladet.

Också IOGT-NTO:s förbundsordförande Anna Carlstedt tycker att ökningen var väntad.

– Det är en väntad konsekvens av en slappare alkoholpolitik, säger hon i en kommentar. Även regeringen borde ha väntat sig det här.

En av de största förändringarna av svensk alkoholpolitik efter EU-inträdet är att gränserna öppnats för en näst intill obegränsad privatimport. Men Anna Carlstedt lyfter också fram de senaste veckornas diskussioner om hemleverans av alkohol från Systembolaget och det faktum att regeringen backade från en höjning av alkoholskatten i höstbudgeten.

– Steg för steg har man monterat ner alkoholpolitiken, det har pågått sedan EU-inträdet och eskalerat sedan den nuvarande regeringen tillträdde, säger Anna Carlstedt.

Europa är den del av världen som har den högsta alkoholkonsumtionen enligt statistik från världshälsoorganisationen WHO. I några sydeuropeiska länder har konsumtionen minskat något på senare år. Mest ökar skadorna i Skottland, Finland och Sverige.

PIERRE ANDERSSON

Internationell verksamhet flyttas

INTERNATIONELLT IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut avvecklas och den internationella verksamheten flyttas till det centrala kansliet i Stockholm. Det beslutade riksstyrelsen nyligen.

Frågan om var internationella institutet ska vara placerat har diskuterats länge. Kritikerna menar att placeringen i Mölnlycke gjort att samordningen med IOGT-NTO-rörelsens övriga verksamhet blivit för dålig.

Beslutet innebär att den internationella verksamheten ska fortsätta med samma omfattning, men att stiftelseformen avvecklas och att verksamheten flyttar till Stockholm under nästa år. IOGT-NTO blir huvudman men samverkar med de övriga förbunden kring styrningen.

– Den hamnar närmare den övriga verksamheten. Nu kommer hela rörelsen att prata om internationell verksamhet istället för att känna att man delegerat den till internationella institutet, säger Peter Moilanen, generalsekreterare på IOGT-NTO.

PIERRE ANDERSSON

”Man kanske skulle tänka till lite extra före och kanske köpa två flaskor istället för tre.”

Socialdemokraternas alkoholpolitiska talesman Christer Engelhart är besviken på att regeringen inte höjde alkoholskatten.

Svagt intresse för sprutbyten

SPRUTBYTE I våras tog Landstinget Sörmlands politiska majoritet – Socialdemokraterna, Folkpartiet och Miljöpartiet – ett initiativ till att införa ett sprutbytesprogram i länet.

– Vi bad hälso- och sjukvårdschefen att undersöka möjligheten att samarbeta med någon eller några av kommunerna, säger länssjukvårdsnämndens ordförande Thomas af Bjur (FP).

Länssjukvårdsnämndens ordförande Thomas af Bjur (FP).

Undersökningen är nu klar, och svaret är att samtliga kommuner tackat nej till att medverka.

– Men det här har skett på tjänstemannanivå, och det är inte säkert att politiker och tjänstemän har samma bevekelsegrunder. Därför kommer vi att ta det här på politisk väg nu.

Så förslaget om ett sprutbytesprogram är inte nedlagt?

– Nej. Vi kommer att ta kontakt med politikerna nu, i första hand i de stora kommunerna. Exempelvis vet jag att det finns ett visst intresse bland politikerna i Eskilstuna.

JENNY STADIGS

> **”En missbrukare är en patient, inte en brottsling.”**
>
> Miltiadis Papaioannou, Greklands justitieminister, vill avkriminalisera eget bruk och innehav av mindre mängder narkotika.

Sorads siffror fel – svenskar köper mer alkohol utomlands

Svenskar dricker mer och köper mer alkohol utomlands än vad vi tidigare trott. Sorad som varje år mäter alkoholkonsumtionen har underskattat både smugglingen och införseln i sina studier.

FOTO: JOANNA WÅGSTRÖM

Den totala införseln och smugglingen av alkohol har minskat de senaste åren. Den trenden förblir oförändrad trots att Sorad räknar upp sina siffror.

INFÖRSEL Sorad, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, har kraftigt underskattat hur mycket alkohol svenskar köper med sig från utlandsresor och hur mycket alkohol som smugglas in i landet.

Det innebär att svenskar dricker mer än vad Sorads tidigare undersökningar visat. Exempelvis drack svenskarna 9,74 liter hundraprocentig alkohol 2009 enligt Sorads nya uppgifter – tidigare har man sagt att de drack 9,32 liter. 22 procent av den alkoholen är smugglad eller köpt vid en utlandsresa, och inte 19 procent som Sorad tidigare kommit fram till.

– De nya siffrorna är i huvudsak beräknade utifrån att vi ställer frågor om hur mycket alkohol man har köpt på Systembolaget. Det svaret kan vi räkna upp till hela befolkningen och sedan jämföra med hur mycket som faktiskt sålts på Systembolaget. Då ser vi att man bara rapporterar runt 60 procent av de faktiska inköpen.

Nu antar vi att det är samma underrapportering som gäller för smuggling och utlandsköp. Vilket innebär att vi borde räkna upp sprit och starköl betydligt mer. När man gör det ligger totalkonsumtionen ungefär en halvliter högre än vad vi rapporterat tidigare, säger Mats Ramstedt, alkoholforskare på Sorad.

Sorad baserar sina uppgifter på en enkät som varje månad skickas ut till 1 500 svenskar som svarar på frågor om hur mycket alkohol de druckit och varifrån de har köpt den. Eftersom folk inte är helt ärliga när det gäller deras egen alkoholkonsumtion svarar de ofta att de druckit och köpt mindre än vad de egentligen har.

Tidigare korrigerade Sorad detta genom att plussa på 25 procent på införsel och 11 procent på smuggling av sprit, 3 procent på smuggling av vin och 14 procent på smuggling av öl.

Men nu vill alltså Sorad ändra sin uppräkning och lägga på 66 procent på sprit, 54 procent på öl och 0 procent på vin.

JOANNA WÅGSTRÖM

MUF i Helsingborg slipper åtal för spritfest

Det blir inget åtal mot Moderata Ungdomsförbundet i Helsingborg, trots starka bevis. För två år sedan avslöjades MUF med att arrangera fester där det serverades alkohol till minderåriga.

SERVERING Fyra UNF:are gick, tillsammans med tidningen City och Helsingborgs dagblad, till en av festerna och kunde där utan problem beställa alkohol. Det hela dokumenterades med text och bild och polisanmäldes därefter. Nu läggs utredningen ned.

Kammaråklagare Erik Svensson menar att man inte kan styrka brott, eftersom det inte går att bevisa vem som serverat vad till vem och till hur många. Han menar dessutom att det endast finns bevis för att två minderåriga serverats alkohol. Och det brottet anses alltför ringa för att väcka åtal.

Linda Engström, ordförande i UNF, är upprörd och besviken.

– Jag förmodar att när man frågat ut MUF:arna så har de inte svarat sanningsenligt, utan hållit varandra om ryggen, säger hon och tillägger att UNF:s intention var att sända en signal om att detta pågår och att det är ett större problem än många tror.

– Svaret vi fått efter hela två år är att när det handlar om så små kvantiteter alkohol så får det inga konsekvenser och prioriteras inte. Inget händer och inga straff utdelas. Hade det handlat om narkotika så hade det blivit en mycket större grej. Jag anser att man genom att lågprioritera sådana här fall sviker ungdomarna och signalerar att det är okej att servera dem alkohol.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Svensk alkoholreklam kan prövas i London

REKLAM I våras anmälde IOGT-NTO 32 tevekanaler, mediabyråer och annonsörer som medverkar till att reklam för alkohol sänds i svensk tv, trots att är förbjudet. Nu ska brittiska tillsynsmyndigheten Ofcom ta ställning till om man ska agera eftersom flera tv-kanaler sänder via London. Hanteringen har dragit ut på tiden, delvis på grund av den omfattande anmälan som gäller många företag och berör flera länder.

Alkoholreklam sänds sedan 2003 i svensk tv, fast via andra länder. Nya radio- och tv-lagen från ifjol gör det möjligt att kunna stoppa den ändå, menade IOGT-NTO. Enligt "effektlandsprincipen" skulle svenska myndigheter kunna vända sig till motsvarande myndighet i sändarlandet och be dem stoppa sändningar som bryter mot lag i mottagarlandet. Men det nya direktivet i EU är oprövat och fallet följs av såväl branschen som av kommissionen.

Alkoholreklam är tillåten i Storbritannien, men får inte riktas till minderåriga, påstå att produkten medför social eller sexuell framgång eller har terapeutisk verkan, enligt EU-direktivet för tv.

DRUGNEWS/SL

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Olaglig reklam? Alkoholreklamen i svensk teve kan prövas av brittiska Ofcom.

3 av 10

... tycker att det är okej att köra bil efter att ha druckit en öl eller ett glas vin, enligt en enkät som Bilprovningen genomfört på sin webbplats.

Eldsjäl Fond ska förvaltas av GodFond

EKONOMI Eldsjäl Fond ska förvaltas av GodFond

IOGT-NTO:s och Missionskyrkans eget fondbolag Eldsjäl Fond AB har nu fått finansinspektionens godkännande att överlåta förvaltningen av bolagets tre fonder, Eldsjäl Sverigefond, Eldsjäl Gåvofond och Eldsjäl Biståndsfond, till fondbolaget Godfond i Sverige AB.

På sikt ska detta leda till effektivare fondförvaltning och minskade förvaltningsavgifter. För fondspararna – ett 1 000-tal från IOGT-NTO – kommer detta initialt inte att innebära några större förändringar, utan pengarna förvaltas på ungefär samma sätt som nu.

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Bengt Persson

– Vi är nöjda med uppgörelsen. GodFond delar samma värdegrunder som Eldsjäl Fond och är dessutom ett välskött bolag. Man jobbar utan eget vinstintresse och eventuella vinster delas ut till ideella organisationer och välgörenhet. Vi ser bara fördelar med detta, säger Bengt Persson, VD för Eldsjäl AB.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Få betalar alkoskatt på nätet

INFÖRSEL Det är enkelt att beställa hem alkohol från utlandet via nätet. Siffror från Tullverket visar nu att det är mycket ovanligt att köparen betalar alkoholskatt för varorna.

Tullverket har i år kontrollerat 1 480 privatpersoner som har importerat alkohol via leverantörer på nätet. Inte en enda en av dem hade betalat alkoholskatt, enligt SVT:s Rapport.

Om Tullverket upptäcker alkohol som inte beskattats omhändertas den och mottagaren kontaktas. Enligt Sune Rydén, alkoholexpert vid Tullverket, är det många som inte vet om att de är skyldiga att betala svensk skatt för alkohol som importeras från EU-länder. Det är bara den som själv för in alkoholen till Sverige som inte behöver betala skatten.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Många beställer. Många fuskar med skatten.

Hittills i år har Tullverket omhändertagit 97 500 liter alkohol som beställts på nätet utan att skatten har betalats. Det är en mycket stor ökning jämfört med förra året, då 38 000 liter beslagtogs under januari–oktober.

JENNY STADIGS

13,9%

Så mycket ökade försäljningen av alkoholfria drycker på Systembolaget under juni–augusti, jämfört med samma period förra året.

FOTO: FREDRIK PERSSON / SCANPIX

Bilden är arrangerad.

Hemleverans utreds

Systembolaget har beslutat att utreda om hemleverans av alkohol ska införas. ”Jag är inte alls förvånad över att Systembolaget vill ta det här steget. ”, säger Anna Carlstedt, förbundsordförande för IOGT-NTO.

SYSTEMBOLAGET Kostnaden för hemleverans av alkohol från Systembolagets nätbutik skulle baseras på den faktiska kostnaden på en marknadsmässig nivå, enligt Systembolaget. Leveransen skulle ta några dagar och samma krav på försäljningen som gäller i Systembolagets butiker skulle gälla.

Anna Carlstedt är oroad över Systembolagets beslut eftersom hemkörning skulle öka tillgängligheten.

– Men om det ska vara hemleverans så är det ju bra att det är Systembolaget som ska göra det.

Det stora problemet är att det redan i dag är möjligt att beställa alkohol av utländska aktörer på nätet och få den hemlevererad, enligt Anna Carlstedt.

– De här aktörerna vill tjäna så mycket pengar som möjligt på att sälja alkohol, och så vill vi inte ha det i Sverige. Jag förstår att Systembolaget vill göra något för att möta de aktörerna.

Anna Carlstedt vågar inte spekulera i om det kommer att bli någon hemleverans eller inte.

– Men jag hoppas att det här kommer upp i riksdagen och att blir en ordentlig debatt. Det vi ser är att hela alkoholpolitiken håller på att rustas ner och det här är en liten del av det.

JENNY STADIGS

SD-topp hoppar av på grund av missbruk

POLITIK SD-ledamoten William Petzäll lämnar partiet på grund av sitt missbruk av alkohol och narkotika. Han väljer dock att sitta kvar i riksdagen som politisk vilde och planerar att driva beroendefrågor, skriver Expressen.

William Petzälls missbruksproblem uppdagades i våras,

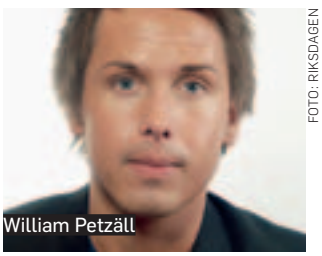

FOTO: RIKSDAGEN

William Petzäll

och Sverigedemokraterna ordnade då med behandling åt honom. Under sommaren återföll William Petzäll i missbruk, och Sverigedemokraterna uppmanade honom – utan framgång – att lämna sitt riksdagsuppdrag.

JENNY STADIGS

Regeringen föreslår rätt till avdrag för ideella gåvor

Från och med den 1 januari 2012 kommer privatpersoner att kunna dra av 25 procent för gåvor på max 6000 kronor till hjälpverksamhet i ideella organisationer. Åtminstone om regeringen får som den vill.

IDEELL SEKTOR Gazal Casselborg, förbundsjurist på IOGT-NTO säger att hon i nuläget inte vet om nykterhetsrörelsen kommer att beröras av förslaget. IOGT-NTO har heller inte tagit ställning för eller emot.

– Vilka organisationer som kvalificerar sig är svårt att säga. Vi jobbar mest alkoholpolitiskt, men bedriver också viss hjälpverksamhet. Jag tror nog att vi kan komma ifråga för rätten att ta emot gåvor. Sedan är det ju så att vi inte får särskilt många privata gåvor. Möjligen kan det här leda till att fler nu kommer att skänka pengar till oss.

Hanna Hallin, chef på tankesmedjan Sektor 3, menar att IOGT-NTO troligen kommer att få ta del av avdragsrätten, i och med att vi bedriver hjälpverksamhet i viss utsträckning. Men hon är kritisk till förslaget som hon anser innebär ett paradigmskifte i Sverige.

– Praxis har hittills varit att det offentliga stödjer hjälpverksamhet. Nu ger regeringen ekonomiska incitament till en viss typ av verksamhet, vilket kan leda till att fler börjar bedriva hjälpverksamhet enbart för att få in mera pengar via privata donationer, säger Hanna Hallin.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BILDEN

FOTO: PRIVAT

Vinnare. IOGT-NTO:s kamratstödsförening Räddningsplankan spelade i september en match mot IFK Östersunds korplag – och vann. "Vi har fantastiskt kul ihop och ett nyktert perspektiv", säger föreningsordföranden Reijo Andersson.

Beslag fick polis att skrika”

Sydsvenskan rapporterar om polisen som sniffade på beslag han misstänkte var cannabis. Burkens innehåll luktade så starkt att han ”skrek till av chocken” och har rapporterat det som händelse som kunde lett till arbetsskada.

Ingen höjning av alkoskatten 2012

SKATT Den planerade höjningen av skatten på vin, sprit och öl nästa år blir inte av. Orsaken är att det blir balans i budgeten även utan en skattehöjning samt att företrädare inom regeringspartierna befarar att högre skatt skulle leda till ökad privatinförsel och spritsmuggling.

Anna Carlstedt, förbundsordförande för IOGT-NTO, tycker att kovändningen är upprörande.

– Det är ett obegripligt beslut. Svenska folket är med på att det ska vara lite dyrt och krångligt med alkohol och ändå gör regeringen tvärt om, säger hon.

Anna Carlstedt tror inte att höjd alkoholskatt skulle leda till ökad smuggling. Hon anser att de enda sätten att komma till rätta med smugglingen är att ge polisen och tullen de redskap de behöver samt att bedriva opinionsbildning så att det svenska folket inte ställer upp på att köpa smugglad alkohol.

– Om man skulle försöka komma tillrätta med smugglingen genom skattesatsen så skulle man behöva sänka skatten till noll procent.

JENNY STADIGS

7 av 10

... tycker att det är viktigt att offentliga personer och kändisar undviker narkotika, enligt en Synovate-mätning.

Missbruket av cannabis allt mer utbrett i Stockholm

NARKOTIKA 66 procent av de ungdomar som skrivs in på ungdomsmottagningen Maria Ungdom i Stockholm har cannabis som huvuddrog. Förra året var andelen 51 procent och för två år sedan 43 procent. Även det totala antalet ungdomar som tas in för utredning ökar.

Ökningen av cannabismissbruket beror på att ungdomarna attraheras av att ruset inte märks lika tydligt som med alkohol och att det inte uppstår samma typ av bakfylla, enligt Göran Hägglund, enhetschef på Maria Ungdom.

– En attitydförändring har skett bland ungdomar. Cannabis har blivit en livsstil som tagit över mycket från alkoholen, säger han till Svenska Dagbladet.

JENNY STADIGS

FOTO: CAMILLA CHERRY / SCANPIX

Två tredjedelar av de som tas in på Maria ungdom anger cannabis som förstadrog.

FOTO: SYSTEMBOLAGET

Spritfri snaps.

Nytt: Snaps utan sprit

SYSTEMBOLAGET **Den 1 november lanserar ni alkoholfri snaps i fyra olika smaker. Varför?**

– Alkoholfritt har ett väldigt stort fokus i vårt arbete. Vi vill kunna erbjuda ett brett sortiment för alla tillfällen. Vi har ju haft alkoholfri öl och vin länge. Och det har funnits en efterfrågan på alkoholfri snaps, säger Rebecka Blomberg, pressekreterare på Systembolaget.

Så det här är alltså något folk har kommit in och frågat efter?

– Ja, både hos kundtjänst och hos inköpsavdelningen.

Finns det alkoholfri snaps någon annanstans i världen?

– Inte vad jag känner till. Traditionen med snaps är ju väldig lokalt förankrad i Skandinavien och framför allt i Sverige.

Är tanken att den alkoholfria snapsen ska svepas, så som är brukligt med vanlig snaps?

– Ja, det är tänkt att man ska konsumera den som vanlig snaps. Men den ska vara kylskåpskall och inte läggas i frysen som man brukar göra med vanlig snaps.

Hur stor likhet har den alkoholfria snapsens smak med vanlig snaps?

– Kryddningen är framtagen med inspiration av klassiska svenska snapsar, så man känner igen smakerna på en gång. Men alkoholen är ju både konsistensbärare och smakbärare så det är svårt att göra en kopia rakt av.

Många tycker att vin och öl är gott och vill gärna ha ett alkoholfritt alternativ som smakar ungefär likadant, men snaps känns det som att de flesta dricker mer för effekten än för smaken?

– Mycket kring snapsandet är ju tradition, det är nästan en ritual, och med de här snapsarna kan man ju vara med i traditionen även om man inte vill eller kan dricka alkohol. Och smakerna är väldigt bra i kombination med maten på julbordet eller till kräftorna.

Vilken är målgruppen?

– Målgruppen är alla som inte vill eller kan dricka alkohol men vill vara med på ritualerna kring julbordet, kräftskivan och midsommar

Hur poppis tror ni att den alkoholfria snapsen blir?

– Jag tror att den kommer att bli väldigt populär. Det finns en efterfrågan, den passar väldigt bra till snapsmat och det är en ny produkt som jag tror att många kommer att vilja testa, säger Rebecka Blomberg.

JENNY STADIGS

Berusade kan dömas mildare efter ny HD-dom

Regeln om straffansvar vid rus tas bort efter en dom i Högsta domstolen, HD. Nu kan inte längre en berusad gärningsman dömas för uppsåtligt brott om berusningen var så kraftig att han inte förstod vad han gjorde.

LAG OCH RÄTT Regeln om straffansvar vid rus, även kallad Rusläran, har funnits i Brottsbalken ända sedan dess tillkomst 1965, och 1973 kom en HD-dom som klargjorde innebörden i regeln.

– Regeln har betytt att du kan straffas för ett uppsåtligt brott trots att du inte har förstått vad du har gjort på grund av att du har varit berusad, säger Petter Asp, professor i straffrätt vid Stockholms universitet.

Han tycker att den nya HD-domen som tar bort regeln är bra ur ett principiellt perspektiv.

– En grundläggande tanke inom straffrätten är att du inte ska straffas om du inte har skuld, det vill säga om du inte har förstått eller borde ha förstått vad du har gjort.

Den nya HD-domen innebär alltså att rätten inte längre ska fingera att en berusad gärningsman har haft uppsåt utan istället bedöma uppsåt på vanligt sätt. **Innebär detta att en gärningsman nu kan skylla på att han var full och på så sätt s undan straff eller få ett lindrigare straff?**

– Den risken ska inte överdrivas. Det finns många saker du teoretiskt kan skylla på, men det är inte så lätt i praktiken – ofta kan åklagaren visa att du har haft uppsåt. Men i några enskilda fall kan det naturligtvis bli så att rätten kommer fram till att en berusad person inte förstod alls och därför måste frias från uppsåtligt brott. Men då finns det ju ofta oaktsamhet att ta till, säger Petter Asp.

JENNY STADIGS

FOTO: PRIVAT

Petter Asp tror inte att man kommer undan med att skylla på fyllan.

Lätt köpa öl för unga

ÅLDERSGRÄNSER Mer än var tredje butik sålde folköl till minderåriga när UNF i Jönköping gjorde sin årliga ölköpskontroll.

Ingen kontroll.

FOTO: BLEKINGE LÄNS TIDNING

– Det här visar att butiker verkligen inte kan ta ansvar för alkohol och respektera åldersgränserna, säger distriktsordförande Marcus Artursson.

Årets resultat är betydligt sämre än förra årets.

– Då fick vi ut 27 liter folköl på 45 butiker och nu fick vi ut 18 liter på bara 15 butiker. Det är en ganska stor ökning, säger Marcus Artursson. Vi skickar resultaten till tillståndsenheten, sedan är det de som avgör vad som ska hända. De kan välja att dra in tillstånden, men det har de faktiskt aldrig gjort.

JENNY STADIGS

Sociala faktorer nyckeln till framgång med AA

STUDIE Forskare har undersökt vad det egentligen beror på att deltagande i Anonyma Alkoholister, AA, hjälper många att hålla sig nyktra. Slutsatsen är att sociala faktorer är allra viktigast.

Att tillbringa mer tid med personer som stödjer kampen att bli nykter och en ökad tro på den egna förmågan att klara av att hålla sig abstinent i sociala situationer är de två viktigaste faktorerna bakom framgång med AA-programmet, enligt forskarna.

– Den här studien är den första som utreder exakt hur AA hjälper individer att tillfriskna genom att undersöka den oberoende effekten av många olika mekanismer samtidigt, säger studieledaren John F. Kelly, chef på Massachusetts General Hospital Center for Addiction Medicine, i en kommentar.

Tidigare studier har gått ut på att undersöka de kort- och långsiktiga fördelarna med deltagande i AA. Forskare har även tidigare identifierat en lång rad faktorer som bidrar till deltagares tillfrisknande, men utan att undersöka vilka faktorer som har störst betydelse.

Den nya studien har genomförts genom att analysera data från mer än 1 700 studiedeltagare som deltog i den federalt finansierade studien Project Match, vars syfte var att jämföra tre olika metoder för att behandla alkoholism.

JENNY STADIGS

”Vi har 2 000 piloter inom SAS. Det är naivt att tro att det inte finns samma problem bland dem som i samhället i övrigt.”

Knut Morten Johansen, informationschef vid SAS i Norge, till Aftonbladet efter att en av bolagets piloter stoppats från att flyga efter en blöt natt.

Respekt, kunskap och inga pekfingrar borde tonårsföräldrar navigera efter i samtal om alkohol **– åtminstone om man frågar ungdomarna själva.** Forskarna menar dock att en restriktiv och tydlig hållning fungerar bäst.

TEXT: **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO: **PONTUS ORRE**

TONÅRSTID

”VI VILL INTE HA PEKPINNAR”

Det är viktigt att bilda sig en egen uppfattning om alkohol, tycker Sebastian, 14 år.

Accent träffade fem ungdomar i Söderhamn för att prata om hur de vill att deras föräldrar ska hantera alkohol.

”Mina föräldrar säger att jag får smaka om jag vill.”

MARIA

Vilka erfarenheter har ni av att dricka alkohol?

Kaspar: Jag tycker det är dumt att dricka alkohol. Jag har testat någon gång och det var väl rätt kul, men inget för mig.

Maria: Jag har druckit en enda gång och det var inte ens speciellt mycket. Jag kände helt enkelt att det inte är min grej och har inte druckit sedan dess. Jag har dessutom sett mina föräldrar bli fulla på fester och det har avskräckt mig. Jag hatar att tappa kontrollen. Jag har sett hur farligt det kan bli att dricka, både för en själv och andra. Bättre att avstå.

Sebastian: Jag drack för första gången när jag var 13 år. Jag började umgås med syrrans kille, som drack, och så hakade jag på. Det var faktiskt inte så många i min klass som drack då, men jag ville testa. Jag har kommit hem påverkad flera gånger och har blivit hämtad på stan av mina föräldrar. Men de har inte sagt så mycket. Fast de skulle väl vara bättre föräldrar om de sa till mig. Jag tycker förstås att det är skönt att de inte tjatar om det här, att de låter mig vara. Och de dricker ju själva ibland, så...

Richard: Jag drack för första gången för två år sedan, det blev några starköl tillsammans med kompisar. Jag var inte jättefull, men påverkad, och cyklade hem själv på natten. Jag får sköta mig mycket själv och min pappa sov när jag kom hem. Men jag berättade för honom att jag hade druckit. Det blev ingen stor grej av det. Han litar på att jag sköter mig. Det är häftigt att ha provat att dricka, men det är skönare att slippa.

Annmarie: En gång föll jag för grupptrycket, men det blev bara den gången. Många blir förvånade över att jag inte dricker, men jag står för det och blir accepterad ändå. Jag visar att man kan ha kul utan alkohol. Jag får smaka alkohol hemma om jag vill, mamma tycker att det är bättre att jag dricker hemma än ute på stan. Det är både rätt och fel inställning, tycker jag. Det kan väl vara bra att testa hemma, men intresset för alkohol kan ju också väckas om man får smaka.

Hur pratar era föräldrar med er om alkohol?

Maria: Mina föräldrar säger att jag får smaka om jag vill. Och de dricker som sagt själva ibland. Vi har inte pratat så mycket om alkohol hemma, men jag tycker att det är viktigare att föregå med gott exempel som förälder än att prata. Vad hjälper det att säga att alkohol är farligt om man själv dricker framför sina barn?

Annmarie: Jag tycker likadant. Min pappa var storrökare och sa till mig; Annmarie, börja aldrig röka. Vilket hyckleri! Om man röker och dricker själv så kan man knappast säga till sina barn att inte röka och dricka. Tvärtom framstår det ofta som något positivt. Mina föräldrar har inte direkt några samtal om alkohol med mig, det hade känts konstigt. Hellre i så fall en föreläsning om vad som händer i kroppen när man dricker än att bara säga att det är farligt utan att förklara hur och varför. Föräldrar som är påläst imponerar. Ibland flyter diskussionen in på det ändå, på ett naturligt sätt. Det är bra.

Richard: Jag och pappa har inga samtal om alkohol, det finns ingen anledning. Jag kan hantera det själv och det vet han. Att sätta sig och ha ett samtal skulle kännas krystat och jobbigt. Men visst kan det bli någon kommentar ibland.

Maria: Man vet ju vad föräldrarna tycker. Om jag skulle dricka ofta tycker jag att de har en skyldighet att prata med mig.

Sebastian: Jag tycker det känns larvigt och lite pinsamt att sitta och prata om alkohol. Men på ett sätt tycker jag att mina föräldrar borde ifrågasätta mig mer. Samtidigt är det skönt att de inte gör

"Men på ett sätt tycker jag att mina föräldrar borde ifrågasätta mig mer."

SEBASTIAN

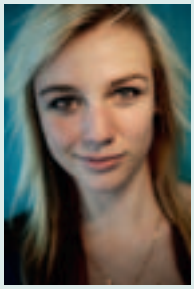

Maria Paby är 18 år och bor med mamma och pappa. Hon har två utflugna bröder. Hon dricker inte alkohol.

Kaspar Lindqvist är 16 år. Han bor med mamma, pappa och lillebror. Han dricker inte alkohol.

Annmarie Viklund är 17 år och bor med mamma och styvpappa. Hon har två äldre, utflugna systrar. Hon dricker ingen alkohol och är medlem i Be Smart.

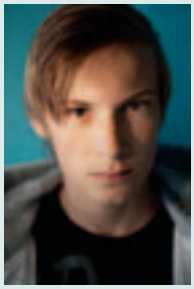

Sebastian Pantzar är 14 år och bor tillsammans med mamma, pappa och en syster. Han dricker alkohol och har kommit hem påverkad flera gånger.

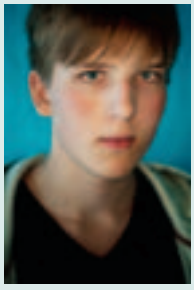

Richard Fors är 16 år och bor tillsammans med sin pappa och sin lillasyster på en bondgård. Han dricker ingen alkohol.

Kaspar och Maria gillar inte förbud, men uppskattar ändå tydliga regler.

det. Men visst har de sagt att jag inte ska dricka för mycket och om jag dricker så är det bättre att jag gör det hemma. Och de åker och hämtar mig och så om jag är ute och har druckit. Men jag har inte så bra kontakt med mina föräldrar just nu.

Richard: Det handlar om att man måste lära känna sina barn från att de är små. Kan man prata om allt då, är det lättare att prata om alkohol när de är tonåringar. Min pappa har bra koll på mig. När jag var mindre skolkade jag och rökte. Jag var liten och kaxig, men jag har aldrig blivit bestraffad. Pappa har legat lågt och det har fungerat bra i mitt fall.

Hur ska en "idealförälder" bemöta sina tonåringar när det handlar om alkohol?

Richard: Var inte offensiv, peka inte med hela handen. Bestäm inte över barnens umgänge. Man överger ju inte en kompis som dricker, även om föräldrarna kanske tycker att man borde.

Maria: Prata med barnet om alkohol på ett smart sätt. Säg inte bara: det är fel att dricka. Förklara varför det är fel och vad som kan hända om man dricker. Föregå med gott exempel och drick inte själv, i alla fall inte framför barnen.

Annmarie: Ja, föräldrar ska gärna vara pålästa och ha faktakunskap om alkohol och vad som händer i kroppen när man dricker. Att läsa informationsfoldrar är ett bra tips. Men att sitta ner och ha ”ett samtal” fungerar inte. Då är det bättre att låta ämnet komma upp naturligt. Om man läser något i tidningen eller ser något på teve så kan man ju i samband med det prata om sin syn på alkohol. Som tonåring vill man ha en respektfull diskussion, man vill inte bli tillsagd.

Richard: Uppfostra barnen rätt genom att lägga en god grund. Barn som lär sig att skilja på rätt och fel och som är vana att prata med sina föräldrar har lättare att ta till sig budskap om alkohol.

Kaspar: Man ska inte förbjuda sina barn, man ska vara upplysande. Straff och förbud fungerar inte, då vill man bara göra tvärtom. Att visa att man bryr sig genom att komma och hämta om det blir sent är ett bra sätt att bemöta sin tonåring. Och att inte bli jättearg om barnet har druckit.

Sebastian: Jag tycker det är viktigt att bilda sig en egen uppfattning om alkohol. Man måste få prova själv. Egentligen hjälper det inte vad föräldrar säger, man vill testa själv först. Men visst är det bra om föräldrar säger ifrån och visar var de står.

Maria: Ja, att man är tydlig med var man står i den här frågan är viktigt. Men att säga att det enligt lag är förbjudet att dricka före 18 års ålder är ett ganska lar-

”Att få något i gengäld för att man avstår alkohol kan vara en bra idé”

ANNMARIE

vigt argument. Man får inte cykla utan hjälm heller, men det gör många ändå.

Annmarie: Att få något i gengäld för att man avstår alkohol kan vara en bra idé. En ”morot” i form av pengar eller ett körkort kan vara effektivt.

Richard: Jag tycker att om man sköter sig så ska man få allt det man behöver. Det är en schysst deal.

Kaspar: Föräldrar ska visa att de bryr sig på riktigt. Att ringa eller messa ibland och ta reda på med vem barnet är, är att bry sig. Att skälla och förbjuda blir helt fel. Men föräldrar ska inte veta allt. Och även om alla kan bli nådda på mobilen så går det ju att fejka var man är och med vem. ■

Att vara kompis och köpa ut lite vin eller öl till din tonåring är ingen bra idé. Enligt forskningen är det **en restriktiv attityd från föräldrarna** som får barnen att dricka mindre.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

DET HÄR SÄGER FORSKARNA

TYDLIGHET FUNKAR BÄST

En seglivad myt är att om föräldrar låter sina tonårsbarn smaka alkohol i hemmet, så kommer barnen att dricka mindre eftersom alkohol framstår som något normalt och ofarligt. I själva verket är det tvärtom. De barn vars föräldrar har en tillåtande attityd dricker mer än de som har föräldrar som är tydliga med en restriktiv hållning. Det visar forskning från bland annat Sverige och England.

– Forskningsresultaten är entydiga. En restriktiv attityd till alkohol gör att barnen dricker mindre, säger örebroforskaren Nikolaus Koutakis.

Men det räcker inte med att som förälder ha ett restriktivt förhållningssätt. Man måste vara tydlig med var man står och förmedla det till barnen. Och tvärtom vad många tror så gör faktiskt barnen som föräldrarna säger – inte nödvändigtvis som de gör.

– Många föräldrar tänker att ”jag är ju inte perfekt själv, jag dricker ju ibland”. De tror att de måste avstå helt från alkohol för att vara trovärdiga i barnens ögon. Men det stämmer inte. Visst är det en fördel om man som förälder inte dricker inför sina barn, men det är ännu viktigare att vara tydlig med att det inte är okej att dricka när man är barn. Det är alltså föräldrarnas attityd som är viktigast, inte om de dricker själva, säger Nikolaus Koutakis och tillägger att föräldrars förväntningar på barnen också spelar en viktig roll. Förväntar man sig att 14-åringen dricker sig full ibland, så lär det bli så.

Örebro preventionsprogram, som numera har bytt namn till Effekt, visar tydligt att föräldrars attityder är viktiga. I en studie som gjordes ingick 900 föräldrar. På föräldramöten uppmanades de att bli mer restriktiva kring alkohol i hemmet. Det visade sig att berusningsdrickandet i årskurs 9 minskade drastiskt.

– Det var stora skillnader om man jämförde med kontrollgruppen, konstaterar Koutakis, vars preventionsprogram används i skolor runt om i landet. Fördelen med programmet är att lärarna informerar föräldrarna direkt om gränssättning och tydliga regler under föräldramöten. Många föräldragrupper kommer överens om en gemensam hållning kring exempelvis föräldrafria fester.

– Genom programmet får föräldrar konkreta tips och råd kring hur man talar om alkohol på ett bra sätt, säger Nikolaus Koutakis.

Han menar att det kan vara svårt. Har man inte från början en nära kontakt med sitt barn kan det vara knepigt att klampa in och ”prata alkohol”. Tonåringar har hög integritet och som förälder kan det vara svårt att veta när det är okej att styra. Forskning visar att tonåringar inte accepterar att föräldrar bestämmer över deras umgänge eller väljer deras kläder. Däremot finns det en hög legitimitet för föräldrar att gå in när det handlar om potentiellt farliga saker som hasch, alkohol, skolk eller snatterier.

– Men det är förstås viktigt att samtalen inte känns krystade utan kommer naturligt. Att man tar upp ämnet apropå ett aktuellt teveprogram till exempel. ■

Tips. Så gör du med din tonåring.

- Odla en kärleksfull och nära relation till barnen när de är små. Det betalar sig när de är äldre.
- Våga ställa krav, sätta gränser och övervaka alkoholkonsumtionen när barnen är tonåringar.
- Samtala kring alkohol på ett avspänt sätt.
- Var tydlig och explicit med din attityd till alkohol. Det räcker inte att leva nyktert som förälder. Berätta varför och vad du tycker.
- Våga säga nej.
- Samarbeta med andra föräldrar och kom överens om gemensamma regler.

KÄLLA: NIKOLAUS KOUTAKIS OCH THINKTANK

Just nu spelas **flera pjäser runt om i landet** om hur det är att växa upp med missbrukande föräldrar. Accent har besökt två av dem: Alkohjulet och Vem har sagt att det ska vara vackert.

TEXT: **HELENA WANNBERG** FOTO: **RON PYKE**

MINNEN UTAN SKYDDSNÄT

Det är finslipning av pjäsen Alkohjulet, om några dagar börjar turnén till Örebro läns högstadieskolor. Skådespelarna Malin Berg och David Carmel har lång erfarenhet från teatern men detta är det mest personliga de har gjort.

Malin Berg inleder på den avskalade scenen med att berätta att hennes pappa var alkoholist, för David Carmels del var det mamman.

– Som barn trodde vi att vi var ensamma om att ha det så, men idag vet att vi att många andra delar samma minnen.

Så sker förvandlingen, byxorna viks upp för att visa randiga långstrumpor, hattar och röda näsor kommer på plats, rösterna förändras. De bubblande, fullständigt gränslösa clownerna Persson och Tito tar över och presenterar...

– ALKOHJULET!

Tito snurrar på hjulet.

– Minne nummer 27! Söndagsmiddagen!

David blir den lilla flickan som ritat en fin teckning till sin pappa. Middagsbord och teckning är osynliga, men den imade rekvisitan känns lika realistisk som minnet vi får ta del av. Med ansiktet delvis dolt av en halvmask kommer pappan inraglandes som högljutt och självcentrerat tar plats. De svikna förhoppningarna syns i flickans ansikte, som till slut lämnar middagen med ursäkten att hon fick lite ont i magen. ”Det är många som är magsjuka i skolan just nu...”.

Pang. Scenen är slut, clownerna tillbaka. Persson och Tito retas med musikern, de frågar nyfiket vad jag skriver i mitt block, söker hela tiden efter skratt och reaktioner hos oss i publiken. Det blir tvära kast mellan skratt, trams och allvar.

När Persson och Tito blivit Malin och David igen berättar de om när de för ett par år sedan insåg att de hade en gemensam bakgrund. Idén växte fram om att använda clownen som metod för att berätta sin historia.

– Som clown tar jag på mig ett sorts fysiskt skydd, jag kan använda vad jag vill där under, säger David Carmel. Clownen får också vara rolig och man kan dra det långt.

Regissören Gunilla Orvelius håller med.

– Med clownen kan man gå från det mest subtila till det mest groteska.

Och visst blir det stundtals groteskt. Den fulla pappan är inte lite smått berusad utan plakatfull. Inom annan teater skulle det kännas som överspel, men här funkar det – väldigt bra.

– Pappan i pjäsen bygger på min pappa, det är hans kropp när han var full, berättar Malin Berg som tycker att det varit befriande att gestalta sin pappa.

Under hela arbetet har det varit viktigt att kolla att man är rätt ute. Man har diskuterat med en barnpsykolog och bland

Alkohjulet kan säkert väcka många känslor hos sin publik. Men det är ingen fara, menar skådespelarna. "Inget av det vi spelar upp är värre än hur de har det hemma".

Fakta. Alkohjulet hela hösten.

Alkohjulet spelas av Örebro länsteater under hösten 2011 för elever i årskurs 8 och 9. Lärarna erbjuds samtidigt information från stödverksamheten Sputnik. I programblad och på teaterns hemsida, www.lansteatern.se, finns telefonnummer och webadresser om man behöver stöd. På hemsidan kan man också anonymt lämna egna alkominnen, som kan komma att användas i pjäsen.

”Pappan i pjäsen bygger på min pappa, det är hans kropp när han var full.”

MALIN BERG

annat ungdomar från Örebro kommuns stödgruppsverksamhet Sputnik har gett respons. Tack vare den processen har skådespelarna blivit stärkta i sin övertygelse att det inte är farligt att väcka även andras minnen.

Ingen av de båda skådespelarnas missbrukande förälder lever. Malin Berg fick en kort tid mot slutet av pappans liv då hon och han kunde mötas.

Pappan gav henne 35 000 kronor att använda till terapi, eftersom han insåg vad han orsakat henne. Terapin betydde mycket, men under arbetet med Alkohjulet har Malin Berg kommit till nya insikter.

– Jag har upplevt att jag inte alls är ”frisk”. Jäklar vilket arbete jag har kvar när det gäller mitt dagliga liv!

David Carmels mamma söp ihjäl sig på bag-in-box-vin utan att någonsin se sig som alkoholist.

– I min familj var myten att vi kunde tala om allt, men vi talade aldrig om missbruket.

Som barn tog han rollen av en clown, som försökte avleda uppmärksamheten. Men Alkohjulets clown är av en annan typ. En clown som inte gömmer sig utan är en – stundtals brutal – sanningssägare.

– För mig är clownen mitt inre barn. Han tar hand om sig själv, och är fantastisk precis som han är. ■

Den nattsvarta pjäsen **”Vem har sagt att det ska vara vackert”** är en del i ett projekt som ska nå utsatta människor. Under hösten turnerar pjäsen runt om i landet.

TEXT: **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO: **ANDERS LÖWDIN**

SVART PJÄS OM ALKOHOL I FAMILJEN

I höst turnerar teater OffStockholm med den nyskrivna pjäsen ”Vem har sagt att det ska vara vackert” på teatrar, skolor och anstalter. Pjäsen är skriven av Anne-Li Ramirez som sedan många år är konstnärlig ledare för OffStockholm. Teaterns huvudsäte finns i Stockholmsförorten Blackeberg. Liksom hennes tidigare pjäser, bland andra ”När änglar faller längre ner än botten” handlar också den här om missbrukets brutala konsekvenser och om framför allt barnens utsatthet.

När pjäsen börjar har en familj just mist en nära anhörig. De har kommit hem från begravningen. Men i stället för att låta sorgen sjunka in och stötta varandra bubblar gamla smärtor och sår upp till ytan. Och det är ingen rolig familjesaga som dukas upp i den här nattsvarta pjäsen. Den gamla och sjuka pappan kan inte kommunicera sin sorg. De medelålders syskonen John och Marie tassar först på tå för att senare slunga den ena anklagelsen efter den andra mot varandra. Maries tonårsson Adam försöker blidka sin mor, som tar till flaskan för att orka.

”Vem har sagt att det ska vara vackert” är en pjäs om skuld, psykisk instabilitet, sorg och alkoholism.

– Det är ingen lätt pjäs att se, konstaterar producenten Isabell Lindström och berättar att i de publiksamtal som man alltid har efter OffStockholms pjäser, var reaktionerna annorlunda än de brukar.

– Det blev väldigt tyst. Många såg chockade ut. Det är en mörk pjäs med hög igenkänningsfaktor. Den här trasiga familjen känner en del alltför väl igen sig i, medan andra kanske inte kan eller orkar relatera till innehållet.

”Det blev väldigt tyst. Många såg chockade ut.”

ISABELL LINDSTRÖM OM PUBLIKENS REAKTIONER

OffStockholm har många års erfarenhet av olika projekt, vars nav är teaterdramatiken. Den nya pjäsen är bara en del i projektet ”Mamma, pappa, barn” som syftar till att nå människor som befinner sig i utsatthet. Målgrupperna är vuxna och ungdomar med kriminalitet och/eller missbruksproblematik.

De som deltar i projektet, som löper över tre år, får en möjlighet till en meningsfull tillvaro genom kreativitet och personlig utveckling. Att spela teater kan sätta igång många processer som ger både styrka och självkänsla. Att se pjäser som berör och diskutera innehållet efteråt, lära sig mer om scenframställning, improvisation, scenteknik och marknadsföring är bara några av de delar som ingår i de tre metodpaket OffStockholm erbjuder unga och vuxna med missbruksproblematik.

”Vem har sagt att det ska vara vackert” turnerar under hösten.

Pjäsen ”Vem har sagt att det ska vara vackert” samt de efterföljande samtalen vill lyfta fram att den som lever i ett alkoholmissbruk inte är ensam och att stödgrupper och ett brett kontaktnät ger ett bredare perspektiv. Men ämnet är minst lika viktigt för de anhöriga. Att förstå hur en alkoholist fungerar är en förutsättning för att kunna bemöta sin egen situation på rätt sätt. ■

SOBER RESOR

PROGRAM 2012

INDIEN
17–28 januari

Rundresa där du får uppleva både otrolig prakt och fantastiska sevärdheter som Taj Mahal och pilrimstaden Varanasi och det dagliga, livet i byarna på landsbygden

GAMBIA & SENEGAL
9–23 februari

Två länder som bjuder på vacker natur, vänliga människor, exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv och långa sandstränder med möjlighet till härliga bad

SICILIEN
20–27 april

Besök den mytomspunna ön, som bl.a. varit maffians hemvist , med sin vackra natur, livliga städer och praktfulla palats, allt övervakat av vulkanen Etna

NORMANDIE & BRETAGNE
3–10 september

Rundresa i två av Frankrikes mest intressanta och populära regioner där du får njuta av medeltida kultur, vild och vacker natur samt höra historiens vingslag från 1:a världskriget

TURKIET
3–10 oktober

På resan till gränslandet mellan Europa och Asien, där det antika och moderna möts, besöker vi bl.a. miljöer som kunde vara hämtade ur ”Tusen och en natt”

BRASILIEN
8–21 november

Upplev tropisk regnskog, våtmarker, mäktiga vattenfall, långsträckta paradisstränder, het storstadspuls. Njut av musiken, samban, och fotbollen på vår Brasilienresa

Vill du veta mer?

Kontakta oss på
031-26 53 30
soberresor@telia.com
www.soberresor.se

Eller sänd talongen till
SOBER-resor, IOGT-NTO
Rotevägen 2
433 69 Sävedalen,

KLIPP HÄR

Jag vill veta mer om följande resor:

- ☐ Indien
- ☐ Sicilien
- ☐ Turkiet
- ☐ Gambia o Senegal
- ☐ Normandie o Bretagne
- ☐ Brasilien

Namn: ..... Antal res: .....

Adress: ..... Tel: .....

Postnr: ..... Postadress: .....

E-mail: .....

25 NOVEMBER
Internationella dagen mot våld mot kvinnor

1 DECEMBER
Internationella aidsdagen

IOGT·NTO

Uppmärksamma alkoholens roll i samband med FN:s dagar om kvinnorelaterat våld och spridningen av hiv/aids.

Läs mer om hur du kan agera lokalt på *www.iogt.se*

1/11 2011

MANIFESTATION FÖR NARKOTIKANS OFFER

IOGT·NTO

Varje år dör runt 300 personer i Sverige på grund av narkotika. Dessa människor vill vi uppmärksamma genom vår ljusmanifestation den 1 november.

Vi hoppas att IOGT-NTO på många orter arrangerar manifestationer tillsammans med andra organisationer, t ex Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle, Föräldraföreningen mot narkotika eller Ungdomens Nykterhetsförbund.

På *www.iogt.se/ljusmanifestation* hittar ni under oktober mer information om manifestationen, samt underlag för flygblad, pressmeddelanden och tal.

IOGT-NTO är en organisation som prioriterar arbete emot alkohol och andra droger. Men enligt föreningarnas årsrapporter är det **vanligast att man träffas internt och umgås med varandra.** De utåtriktade aktiviteterna är få.

TEXT **JOANNA WÅGSTRÖM** ILLUSTRATION **GUNILLA HAGSTRÖM**

FAST I FIKAT?

”Vi utgår från oss själva och det vi vill. Man ska göra möten som man själv vill gå på.”

EVA ÅHLSTRÖM

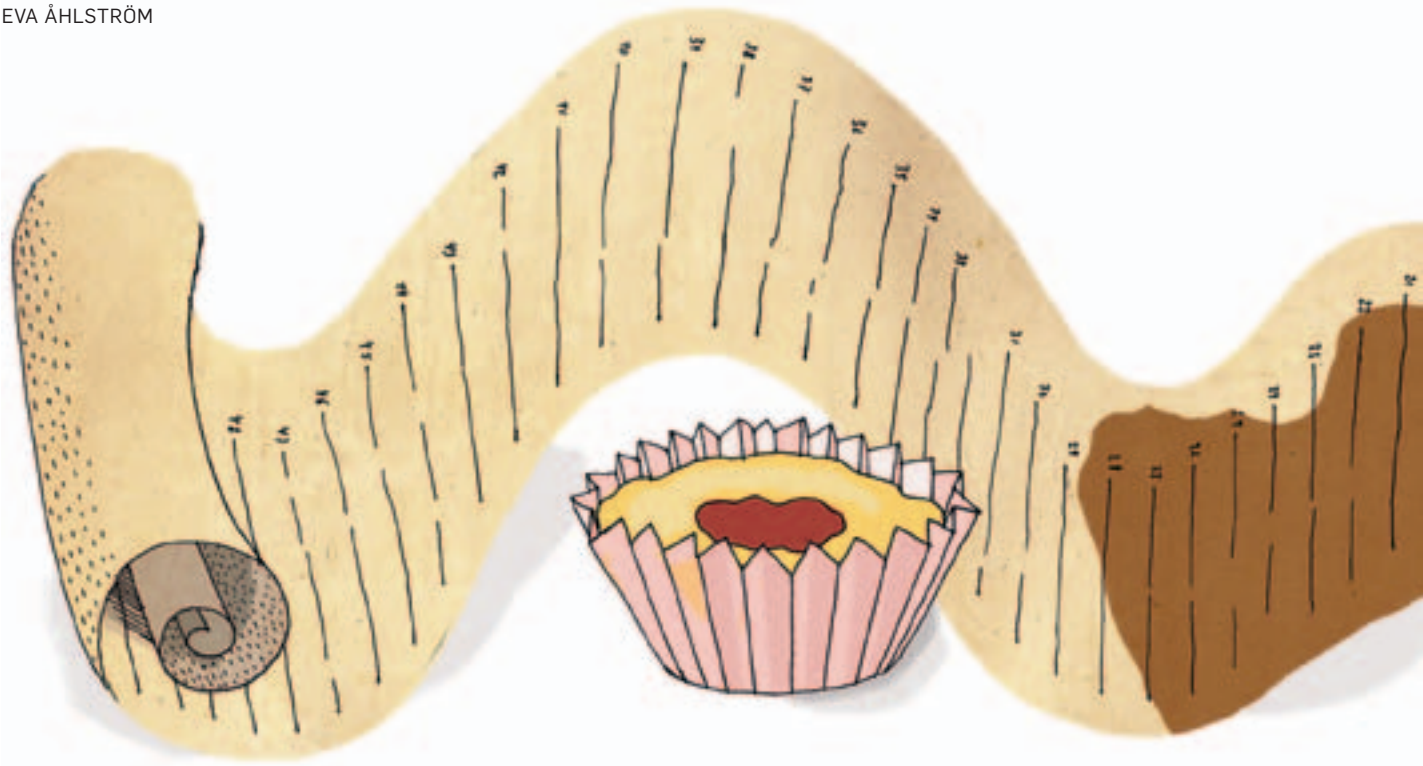

I IOGT-NTO ska bidra till att minska alkoholkonsumtionen, vara en aktiv samhällsaktör och en stark folkrörelse. Det är några av de mål som medlemmarna i IOGT-NTO via kongressen har satt upp för sin verksamhet.

Men enligt den årsrapport där föreningarna redovisar vad de gjort under det senaste året är det få föreningar som arrangerar utåtriktade opinionsbildande aktiviteter.

Exempelvis hade de 350 föreningar som skickat in en årsrapport under 2010 i genomsnitt arrangerat 1,25 opinionsbildande aktiviteter. Medan man haft i snitt 7,58 interna föreningsträffar under året.

Nio av tio föreningar har inte arrangerat någon antilangningsaktivitet, två av tre har inte haft någon aktivitet under Folknykterhetens vecka. Och åtta av tio gjorde ingen Vit Jul-aktivitet.

Per Åke Lundin som sammanställt rapporten skriver som slutsats att föreningarna är duktiga på att hålla i gång själva apparaten med styrelsemöten och föreningsmöten men att föreningarna inte verkar vara plattformen för det opinionsbildande arbetet.

Föreningarna.

2010 har 350 föreningar skickat in en årsrapport. Totalt finns det cirka 1 100 föreningar registrerade varav cirka 700 har fungerande adresser.

Antalet aktiviteter i genomsnitt.

Styrelsemöten	3,73
Protokollförda föreningsmöten (46 föreningar rapporterar 0 möten)	4,4
Interna föreningsträffar (158 föreningar rapporterar 0 möten)	7,58
Studiecirklar (168 föreningar rapporterar 0 studiecirklar)	1,87
Opinionsbildande aktiviteter (253 föreningar rapporterar 0 opinionsbildande aktiviteter)	1,25
Politikerträffar (292 föreningar rapporterar 0 politikerträffar)	0,31
Arrangemang under Folknykterhetens vecka (255 föreningar rapporterar 0 FNV)	0,4
Antilangningsaktiviteter (313 föreningar rapporterar 0 antilangningsaktiviteter)	0,18
Vit Jul-aktiviteter (280 föreningar rapporterar 0 Vit Jul-aktiviteter)	0,34

Accent har träffat två föreningar för att höra vilka aktiviteter de arrangerar, varför de gör det och hur de ser på sitt bidrag till IOGT-NTO:s övergripande mål.

I IOGT-NTO:s lokal på Klara Södra Kyrkogata mitt i centrala Stockholm träffas föreningen 14:e juni varje tisdag. På mötesbordet samsas bröd, ost och smör med pappershögar innehållandes dagordning och höstens program. Medlemmarna droppar in en efter en. De blir inte så många just i dag, de flesta är bortresta.

Föreningen 14:e juni är en otypisk IOGT-NTO:förening med tanke på att de träffas varje vecka. Men en typisk förening i det hänseendet att man mest ägnar sig åt interna aktiviteter. På programmet står allt

från chokladprovning, museibesök, och föreläsningar till frågetävlingen Pumpen. Två gånger per år hålls ett traditionellt föreningsmöte där det bland annat beslutas om just vilka aktiviteter som komma skall.

– Vi utgår från oss själva och det vi vill. Man ska göra möten som man själv vill gå på. Är det inte ett lockande program så kommer man inte, säger Eva Åhlström, en av medlemmarna i föreningen.

– Det finns alltid alkoholpolitik med genom att vi bjuder in folk som pratar om sådana frågor. Men det är mest internt för medlemmar. Det är inte så att vi ringer upp politiker och ber dem skriva under på en Vit Jul till exempel, säger Birgitta Olli som också är medlem.

De alkoholpolitiska opinionsbildande aktiviteterna står oftast distriktet för förklarar de. Distriktet gör stora arrangemang under Folknykterhetens vecka, Vit Jul och så vidare.

– Vi skulle aldrig komma på idén att göra egna saker när distriktet gör storsatsningar. Då försöker vi hjälpa till där istället, säger Eva Åhlström.

14:e juni har ungefär 200 medlemmar. Den innersta kretsen, de aktiva är runt tio personer. Som mest brukar de vara runt 25 på sina träffar. Nya medlemmar tillkommer inte så ofta. De få gånger det händer är det förbundet som har värvat och skickar en lista till föreningen med namn på de som värvats till 14:e juni.

– Vi har försökt att skicka ut brev till de nya medlemmarna och bjuda in dem men det kommer inte så många, säger Birgitta Olli.

Alla runt bordet är dock överens om att föreningen fyller sin funktion och bidrar till IOGT-NTO:s mål bara genom att finnas, träffas och ha trevligt.

– Det behövs också men om alla föreningar bara gör det blir det ingen framgång, säger Eva Åhlström.

– Det blir en trevlig kamratskap för de som är med men det kan bli svårt för den som är ny att komma in, säger Birgitta Olli.

På Studenthemmet Arken i Uppsala huserar den korsade IOGT-NTO och UNF-föreningen Trots allt som riktar sig till studenter i Uppsala. Föreningen sticker ut – inte bara för att det är en gemensam förening för de cirka 50 UNF:are och

Ska föreningarna ägna sig åt alkoholpolitik och opinionsbildning? Eller fyller de sin funktion bara genom att finnas till och umgås med varandra?

ANDRINE WINTHER, LEDAMOT, FÖRBUNDSSTYRELSEN.

”Det går inte att bara sitta och vara nykter i sin förening”

”Jag kan konstatera att föreningsverksamheten är väldigt viktig och jag slås av att det ändå görs så mycket. Sedan är ju frågan om det bidrar till att nå vår mål- och verksamhetsinriktning.

Mycket är ganska pliktskyldigt, man har möte för att man ska ha möte och sedan kan man undra vad det leder till. Visst bidrar föreningarna till vissa av de målen som finns när de har möten; de bidrar till en demokratiutveckling och det är en nykter miljö när man gör det. Och de opinionsbildande aktiviteterna som man rapporterar in gör ju så klart skillnad.

Men för att man ska nå målen går det inte bara att sitta och vara nykter i sin förening. Man måste vara utåtriktad på något sätt. Sedan kan man vara det på olika sätt.

Jag är inte så rabiat att jag tycker att vi ska lägga ner alla föreningar men däremot tycker jag att vi ska titta noga på hur man ska kunna engagera sig på ett annat sätt.

Det är nog framförallt det här att vi traditionellt haft en struktur där man går in i en förening, kanske får ett uppdrag och när man suttit där ett tag så kanske man börjar göra aktiviteter som bidrar till att uppnå våra mål, som behöver ändras. Man behöver kunna gå in och göra aktiviteter direkt. Som exempelvis under Folknykterhetens vecka där man kan gå in och göra en specifik grej som att dela ut flygblad.

Jag är helt säker på att föreningarna som de ser ut idag bidrar definitivt med sin del men vi måste hitta andra sätt att kroka upp människors engagemang. Det måste gå att mötas på andra sätt än var du bor.”

100 IOGT-NTO:are som är medlemmar – utan också för att föreningen ofta gör aktiviteter som är utåtriktade.

De arrangerar nyktra fester, öppna för alla. De är med vid den första studenträffen inför en ny termin och bjuder in och informerar om föreningens verksamhet. Under Folknykterhetens vecka kör de spaceball och klättervägg på stan samtidigt som de bjuder på alkoholfria drinkar och informerar om IOGT-NTO.

– Vi försöker uppmärksamma och göra saker runt stora händelser som exempelvis Valborg, säger Niklas Christersson som är ordförande i Trots allt.

Närmast ska de testa studentnationernas alkoholfria utbud och under hösten är det storsatsning på medlemsvärvning bland studenterna som gäller. Men Trots allt har också allt från chokladprovning, och spelkvällar till fikaträffar inplanerat.

– Vi brukar köra en brainstorming i början på terminen. Vi har många olika viljor i föreningen. Vissa är väldigt alkoholpolitiska och opinionsbildande medan vissa vill vara här och spela spel. Sedan försöker vi göra ett program som passar alla, säger Mi Larsson som är medlem i föreningen.

Det är alltså de olika individernas viljor som avgör vilken typ av arrangemang som blir av. IOGT-NTO:s mål- och verksamhetsinriktning är inte heller här ledstjärnan som styr föreningens aktiviteter.

– Jag tycker att det är föreningarna som ska uppfylla målen. Det går inte att bygga en folkrörelse uppifrån och ner, den måste byggas nedifrån och upp, säger Mi Larsson.

– Det är viktigt att enskilda medlemmar inte bara träffar andra medlemmar utan att de träffar folk utanför rörelsen också. Men det behöver inte vara allt eller inget. Om alla bara hade ambitionen att göra någonting, säger Martin Kjellin som också är medlem i föreningen.

Men trots att Trots allt är bra på att själva arrangera utåtriktade aktiviteter är de alla överens om att även de föreningar som endast har interna aktiviteter också bidrar till att uppfylla IOGT-NTO:s mål.

– Bara genom att finnas till bygger man en motpol till alkoholkulturen i samhället. Jag tycker att allt kan vara rätt, säger Niklas Christersson. ■

Vad tycker du? Diskutera på accentmagasin.se/forum

JAN LINDE, STUDIELEDARE, FÖRBUNDSSTYRELSEN.

”En synlig skylt är viktigare än alkoholpolitiska aktiviteter”

”Föreningen gör aldrig det som förbundet tror att den ska göra men den gör ändå alltid rätt. Folkrörelsearbete ska komma underifrån. Vi antar mål- och verksamhetsinriktning och så vill vi att föreningarna ska göra det som står där men det är inte så lätt att övertyga dem att jobba efter förbundets plan. En förening kan tycka att det är viktigast är att hålla igång en barnverksamhet, en annan förening något annat. Perspektiven är så olika.

Sedan kan jag tycka att det vore bra om medlemmarna ute i landet gjorde det som organisationen tycker är viktigast. Att jobba alkoholpolitiskt är viktigt men alla kanske inte tycker det. Ett bra ungdomsarbete och att hålla en nykter lokal kan vara mycket mer förebyggande än att jobba emot gårdsförsäljning.

Vi har ofta en förväntan från förbundsstyrelsen om att föreningarna ska jobba alkoholpolitiskt lokalt men det är jättesvårt. Vad kan jag göra på en liten ort för att övertyga någon om att gårdsförsäljning inte är bra? Gårdsförsäljning är inte lokal kommunpolitisk fråga.

Jag tror att det är viktigare att skylta om lokalerna med nya skyltar än att få de lokala föreningarna att påverka rikspolitiken.

Om Anna Carlstedt står i tv och pratar om gårdsförsäljning och så går jag ut med hunden och ser lokalen och skylten då refererar jag det till Anna Carlstedt i tv. Så en välkänd lokal på orten kan ha alkoholpolitisk betydelse.

Om vi finns i lokaltidningar och har en skylt blir vi välkända. I det perspektivet är den lokala synliga IOGT-NTO-verksamheten väldigt viktig. Långsiktigheten ligger i den lokala närheten till människor.”

VÄRVARKAMPANJEN

IOGT-NTO ÖVERALLT

FINA PRISER PÅ SPEL

Under november ska IOGT-NTO synas överallt. Varför då? Jo för ni vi är ute och visar upp oss och pratar om IOGT-NTO så värvar vi medlemmar.

November är den perfekta månaden för alla IOGT-NTO-föreningar att »flytta ut« och visa upp IOGT-NTO för allmänheten, utanför affären, på höstmarknaden, under ljusmanifestationen, på julskyltningen osv. Vi utmanar alla IOGT-NTO-föreningar att göra minst en utåtriktad aktivitet för att värva medlemmar under november. Fina priser står på spel.

Mer information skickas direkt till alla IOGT-NTO*-föreningar.*

IOGT·NTO

iogt.se

Skynda! Skynda!

Sök bidrag för jullovs-aktiviteter senast den 4 november!

Ansökan fylls i direkt på hemsidan iogt.se/vitjul. Du är också välkommen att kontakta projektledaren för kampanjen på info@vitjul.se.

Alla barn har rätt till en Vit Jul. Därför genomför vi kampanjen Vit Jul. Kampanjen är rörelsegemensam och genomförs i år för femte året i rad. Alla medlemmar, föreningar, kårer och distrikt är välkomna att delta. En viktig del av kampanjen är att anordna jullovsaktiviteter för barn och ungdomar. Men du kan också vara med och man samla namnunderskrifter, uppvakta politiker, skriva insändare och.

vit jul

Alla barn har rätt till en vit jul

www.vitjul.se

”Om man inte lär sig hantera och utnyttja de sociala medierna kan de vara ett jättehot”

BRIT STAKSTON

Att Facebook, Twitter och bloggar har förändrat medielandskapet står helt klart. **Men hur påverkar de sociala medierna de ideella organisationerna**, och hur ska en gammal folkrörelse hantera dem för att inte bli omkullsprungen av det nya gilla-engagemanget? Det försöker Brit Stakston svara på i en ny bok.

TEXT **PIERRE ANDERSSON** FOTO **LENA DAHLSTRÖM**

GILLANDET ETT FÖRSTA STEG

– så påverkar sociala medier gamla folkrörelser

Enligt den senaste statistiken har 4 234 540 svenskar ett konto på Facebook. Snabbast ökar användningen bland människor över 55 och antalet pensionärer på Facebook har ökat med över 120 procent på bara ett år. Även om statistiken är relativt osäker så står det klart att sociala medier som Facebook, Twitter och bloggar har etablerat sig rejält i vårt medielandskap.

Med de sociala mediernas intåg kommer också nya sätt att kommunicera och engagera sig. Hur påverkar det de ideella organisationerna? Är det ett hot eller en möjlighet? Det är frågor som Brit Stakston, konsult på pr-byrån JMW och expert på sociala medier, försöker svara på i boken Gilla.

Boken hämtar förstås sitt namn från gilla-funktionen på Facebook. Med en snabb knapptryckning kan du visa att du gillar en statusuppdatering från en kompis eller att du stöder en organisation eller en viss politisk inriktning.

I organisationsvärlden finns en viss skepsis mot gilla-engagemanget. Det är kanske för enkelt och trivialt och ses av många som inte lika äkta som det traditionella medlemsengagemanget.

– Det man missar då är att själva gillandet av en fråga eller ett ställningstagande är första steget i en relation som organisationen har en chans att förvalta och göra något av, säger Brit Stakston. Om jag gillar en organisation på Facebook så har jag öppnat en dörr och klivit upp på det första steget i en trappa av engagemang. Om jag sedan får rätt pusselbitar i rätt tid så kommer jag att fortsätt att klättra uppför den där trappan.

De senaste åren har vi sett flera stora och snabba rörelser väckas på nätet för frågor som traditionella organisationer har jobbat länge med. De stora demonstrationer som Anton Abele arrangerade mot gatuvåld för några år sedan är ett exempel, de stora manifestationerna mot rasism efter valet 2010 ett annat.

– Det fanns förstås flera organisationer som redan arbetade mot gatuvåld när Anton Abele startade den där Facebook-sidan. Då ställdes de ju inför ett val. Antingen kan man sätta sig ner och tycka att nätengagemanget är ytligt och inte bry sig om det, eller så kan man se till att bli så relevant som möjligt för de tiotusentals människor som tryckte på den där gilla-knappen.

Just att människor i och med nätet kan samlas och organisera sig kring en fråga så enkelt är både ett hot och en möjlighet för de traditionella folkrörelserna menar Brit Stakston.

– Om man inte lär sig hantera och utnyttja de sociala medierna kan de potentiellt vara ett jättehot. Redan nu riskerar de traditionella organisationerna att faktiskt bli marginaliserade och förbisprungna i frågor eftersom enskilda initiativ helt utanför organisationernas ramar kan skapa så oerhört stor kraft.

Under året har sociala medier fått stor uppmärksamhet i och med den arabiska demokratirörelsens framgångar. Brit Stakston menar att detta gjort att långt fler än tidigare fått en förståelse för nätets betydelse när det gäller engagemang och mobilisering. Det som händer i exempelvis Egypten och Tunisien visar också att det på längre sikt behövs mer än nätverkande och snabb kommunikation.

– Det är ju en sak att använda nätet för att påskynda en process efter många år av förtryck. Men vad händer sen? På längre sikt är det ju traditionellt demokrati- och folkrörelsearbete som behövs. Den typen av strukturer behövs även i Sverige för att stötta förändringsprocesserna. De traditionella folkrörelserna tar med sig både långsiktighet och demokratiska strukturer in i det här mötet och det är saker man ska värna. ■

Intressant? Läs en längre version av texten på www.accentmagasin.se!

VÄRVA – ETT TUFFT UPPDRAG

Målet är att IOGT-NTO ska få 6000 nya medlemmar i år. Än så länge har man bara nått en tredjedel. **Accents reporter Maria Zaitzewsky Rundgren hängde på en värvningsaktivitet i Malmö** – och tyckte att det var en tuff uppgift. Andra verkar ha en naturlig fallenhet för uppgiften: Vi träffar också mästervärvaren Anders Karlman som på egen hand samlat ihop 80 nya medlemmar under året.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN** FOTO **PIERRE ANDERSSON**

De flesta av oss har en avig relation till alla de försäljare som på gator och torg kommer fram med ett forcerat leende och en pärm i högsta hugg. ”Ursäkta, har du tid en stund?”. Nej, jag har sällan tid eller lust och väljer att rusa förbi med blicken i marken.

Ungefär likadant beter sig många av kunderna på ICA Maxi på Cypressvägen i Malmö. Skillnaden är att den här gången är jag inte en av dem, utan den som står bakom IOGT-NTO:s bås med vidhängande banderoll och försöker sälja in ett medlemskap i nykterhetsrörelsen.

Hur det går? Sådär.

Rustad med blå tröja med logga, muggar fyllda med Godtemplaredricka och ett vinnande leende sätter jag igång.

– Hej! Får det lov att vara lite dricka? Nehej, inte det.

– Hej! Får det lov att vara lite dricka? Kom och smaka, var inte blyga. Det är gott.

Man känner sig lite som en papegoja. Upprepar samma fraser om och om igen och får sällan respons. Folk ilar förbi i en gles ström. Blickarna riktade rakt fram eller ner i golvet. En kvinna babblar högljutt i mobilen och markerar på så vis att det inte är läge för något säljarsamtal. Andra ler ett vänligt men avvisande nej-tack-jag-är-inte-intresserad-leende. Någon stannar till och tar ett glas Godtemplaredricka, kanske mest för att släcka törsten. Eller på grund av nyfikenhet.

– Vad är det här? Vad innehåller det? Kan man köpa det inne på ICA? undrar en undersätsig kvinna i för tajta kläder och får då veta att nej, drycken säljs inte på ICA just nu. Däremot går det bra att bli medlem i IOGT-NTO. Känner du till oss?

Hon lyssnar, nickar, konstaterar att drycken var okej, lite söt kanske, tar informationsbladet om nykterhetsrörelsen som Robert överlämnar, lovar att läsa och hastar vidare mot utgången.

Men så händer det något. När jag för femtioelfte gången drar min entusiastiska lockfras för att fånga in den orakade mannen som lufsar förbi vårt stånd, reagerar han faktiskt. Först ser han ut att vilja gå förbi, men blicken dröjer sig kvar på vårt stånd och de små glasen. Hans nyfikenhet är väckt. Han heter Robin och kommer ursprungligen från Kroatien.

– Nej, jag kan inte tänka mig att bli medlem. Inte för att jag dricker särskilt mycket. Starksprit finns inte för mig. Men ett glas vin till maten ibland är gott, det vill jag inte avstå ifrån. Jag dricker enligt läkarnas rekommendationer, max ett par glas i veckan. Att vara absolutist känns väldigt svenskt. I Sydeuropa finns inga absolutister, säger han och sveper ännu ett glas Godtemplaredricka.

Det blir ett trevligt samtal om vin och vatten, kulturella skillnader, absolutister och nykterhetsrörelsen. Men något medlemskap blir det inte.

Patric Nordén och Johanna Hemming gör ett värvningsförsök. Den här gången blev det inte någon ny medlem. Men ett långt samtal om IOGT-NTO och organisationens värderingar.

Värvarfakta. I siffror

- Målen för 2011 är **6000** nya medlemmar värvade av **800** värvare, en nettoökning i alla distrikt samt en betalningsfrekvens på **85** procent.
- Hittills 2011: **1914** nya medlemmar värvade av **369** värvare och en betalningsfrekvens på **82** procent.
- Under kongressturnén värvades **150** nya medlemmar.
- **812** medlemmar har värvats i sommar varav **168** värvare har värvat 689 nya medlemmar.
- **345** medlemmar värvades under olika event.
- Till det kommer **239** medlemmar som värvades under veckan i Stockholms central
- **100** har värvats via webben.

KÄLLA: MEDLEMSERVICE

– Tanken är att värva offensivt. Vi finns här och informerar. Visst går vi på och frågar förbipasserande om de vill ha dricka eller en folder och om de skulle kunna tänka sig att bli medlemmar, men det är viktigt att inte vara för ”på”. IOGT-NTO ska förknippas med något positivt, inte med aggressiva påhopp. Människor som känner sig tvingade att skriva på blir knappast betalande medlemmar och det är ju sådana vi vill ha, säger Robert Lindh som den här dagen värvar tillsammans med mig och Niklas Gustavsson från Lysekil.

Det är egentligen för få. Idealet är att vara fyra. Då kan man avlösa varandra och ändå hinna fånga upp intresserade. Han beklagar att det inte finns några lokala värvare på plats.

– Jag vet inte varför. Det är svårt att engagera föreningarna. Det är ett av våra största problem när det gäller värvning.

”Kanske känns det lite läskigt att värva där man känner folk.”

ROBERT LINDH

Kanske känns det lite läskigt att värva där man känner folk. Å andra sidan kan det ju vara en fördel. Känner man folk borde det vara enklare att värva. Fler lokalföreningar måste ut värva lokalt, det är jätteviktigt!

Robert medger lite skamset att han inte har värvat en enda ny medlem under dagarna i Malmö, trots att han verkli-

Robert Lindh, ansvarig för IOGT-NTO:s värvningsaktiviteter, efterlyser fler lokala insatser för att locka nya medlemmar.

gen försöker. Han bjuder på en positiv approach, goda kunskaper om IOGT-NTO och en vilja att diskutera och lyssna. Något recept på hur man gör har han uppenbarligen inte, men tipsar om att vara hel och ren, påläst, proffsig, trevlig och inte för ”på”. Lyhördhet är nyckelordet. Robert nämner Kristin Eriksson och Anders Karlman som imponerande duktiga värvare. De har hittills plockat in 56 respektive 78 medlemmar.

– Det finns inget standardiserat sätt att värva. Man får ta det från person till person och utgå från sina egna kunskaper och erfarenheter. Den som själv har missbrukarbakgrund kan använda sig av det. Min egen ingång i rörelsen är mitt engagemang för ungdomar. Man kan inte allt och vet man inte är det bättre att säga det.

Värvardagen börjar lida mot sitt slut, klockan är snart fyra. Under timmarna som gått har ett antal människor stannat till vid vårt bås. Det har varit korta samtal och några längre. Många tar upp det här med att vin ska vara bra för hjärtat. Jag argumenterar vänligt emot. Man kan ju lika gärna dricka blåbärsdricka och druvjuice för samma goda effekt, eller hur?

Jag börjar komma till insikt om att jag troligen inte kommer att värva någon ny medlem i dag. Just då kommer en bastant dam i rullstol åkande. Jag frågar glatt om hon vill ha lite dricka.

– Nej tack, jag tar inget med alkohol i. Jag hatar alkohol, det är äckligt, fnyser hon.

Jag förklarar att Godtemplaredrickan innehåller noll procent alkohol. Hon accepterar utan krusiduller. Nu ser jag min chans till öppet mål och frågar om hon känner till IOGT-NTO. Jodå, det gör hon. Och visst kan hon tänka sig att bli medlem. Här och nu. Men först vill hon ställa några frågor.

– Vad kan jag göra som medlem? Och vad får jag?

Jag förklarar att hon får Accent och möjlighet att vara aktiv i en förening om hon vill.

– Rullstolen då? Klarar föreningslokalen att ta emot en rullstol och får jag hjälp att komma in?

Här griper Niklas in och berättar att just den lokalförening som skulle bli aktuell för Elisabeth absolut är handikappanpassad.

”Det är roligt att få diskutera våra frågor med människor.”

ROSMARIE ARNVIKEN

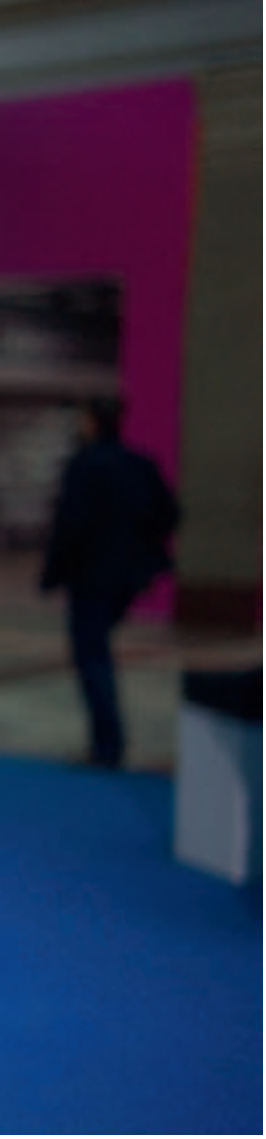

Tips. Såhär blir du en bra värvare.

- Var "lagom" pushig. Fråga och erbjud, men hoppa inte på folk. laktta människors kroppsspråk. Om de signalerar att de vill bli lämnade i fred så lämnar man dem i fred.
- Övertyga hellre än övertala.
- Bjud på det goda samtalet även om du får ett nej till medlemskap.
- Förmedla en positiv känsla genom att vara trevlig, kunnig och lyhörd.
- Var ren och hel, ha propra kläder.
- Se till att ha en disk, en roll-up, informationsfoldrar, Accent och bjud gärna på Godtemplardricka.
- Sälj in värvningen till butiker, köpcentra och arrangemang där vi vill synas genom att förklara att vårt främsta syfte är att informera om IOGT-NTO.

KÄLLA: ROBERT LINDH

Medlemmar från hela landet, bland annat Monica Uhlin, hjälper till under värvarveckan på Stockholms Central.

Saken är biff. Elisabeth Pedersen skriver på i värvarblocket och jag har värvat min första medlem. Sista timmen ska visa sig bli den bästa, för Robert och Niklas värvar också varsin medlem. Totalt värvades 21 nya medlemmar under fem dagar i Malmö.

Några veckor efter värvningen i Malmö storsatsar IOGT-NTO på att värva en hel vecka på Stockholms Central. Den blå färgen lyser upp hela centralstationen. Hela veckan, måndag till fredag 07-19 finns minst fyra blåklädda värvare i taget på plats. Värvarna går omlott och står i tretimmarspass innan det är dags för paus och avlösning.

När jag besöker värvar bland andra Inger Andersson, Rosmarie Arnviken, Anders Almgren och Karl-Erik Råström. De är taggade och stolta över att redan ha fått tolv personer att skriva på för nykterhet, trots att klockan bara är strax efter lunch. Dagen innan värvades 28 nya medlemmar.

– Folk är nyfikna och stannar till. Många vill smaka av Godtemplaredrickan. Men jag tycker nog ändå att går ganska trögt, säger Anders och får medhåll av Karl-Erik.

Men det håller inte Inger Andersson med om. Hon tycker att folk är ganska lättflörtade. De flesta kommer fram själva och frågar. Och minsann; medan vi pratar åker värvarblocket fram. En ny medlem har sett dagens ljus.

– Det är roligt att få diskutera våra frågor med människor. Vissa tar ställning, medan andra inte vill förändra sin livsstil. Några samtal blir långa, andra korta. Jag berättar om allt vi gör, om alltifrån barnverksamhet och kamratstöd. Man hoppas att några ska bli intresserade, säger Rosmarie.

Värvarna är överens om att den svåraste tiden att värva är i morgonrusningen. Senare brukar det gå bättre. Kvällen innan värvades 14 nya medlemmar.

– Se glad ut, var trevlig och bemöt kritik på ett konstruktivt sätt. Är man påläst klarar man de flesta situationer, konstaterar Rosmarie. ■

HALLÅ DÄR!

Anders Karlman värvar med glimten i ögat.

Supervärvaren Anders Karlman

Hallå där supervärvaren Anders Karlman, som hittills i år värvat ett 80-tal medlemmar

Vilken är din hemlighet?

– Jag vet faktiskt inte. Det finns ingen hemlighet. Men jag är en god människokännare och har glimten i ögat, det är viktigt. Humor går alltid hem. Jag har ett trevligt sätt och försöker aldrig att övertala någon. Vill man behålla sitt lördagsvin så är väl det okej. Folk är som de är. Min roll är att värva medlemmar bland dem som är nyktra eller bland dem som kan tänka sig att bli och som vill stödja vårt arbete.

Vad ska man inte göra när man värvar?

– Inte övertala, inte gå på för hårt. Inte stå och hänga bakom disken utan vara på bettet med Godtemplaredrickan och en inbjudande fras. Inte gå in i debatter och segdragna diskussioner. Det har vi inte tid med. Vill folk inte bli medlemmar så är det bara att tacka för sig och ta nästa. Hellre beta av tusen personer och få napp på fem, tio, än att diskutera med hundra och få noll nya medlemmar.

Fler tips?

– Att vara tydlig med vilka vi är, är viktigt. Tydligheten visar vi bland annat genom att vi syns med roll-ups, enhetliga kläder och en disk med informationsfoldrar.

Vad är det svåraste med att värva?

– Det är faktiskt inte så enkelt som man kan tro att värva nya medlemmar. Det är jädra jobbigt att stå på benen från 10 till 18 och upprepa samma fraser gång på gång och ändå sällan få napp. Det är slitsamt och svårjobbat. Men det är ändå värt det!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

NYKTERT DÄR –

Nästan hälften, 45 procent, av alla människor över 15 år har aldrig druckit alkohol, enligt siffror från WHO. Ytterligare 13 procent har inte druckit alkohol under det senaste året. **Det innebär att två tredjedelar av alla kvinnor och nästan hälften av alla män har avstått från alkohol under det senaste året.** Men nykterheten är långt ifrån jämt fördelad över jorden – skillnaden mellan olika länder är mycket stor.

KÄLLA: SIFFRORNA KOMMER FRÅN WORLD HEALTH ORGANIZATION, WHO, OCH GÄLLER ÅR 2004.

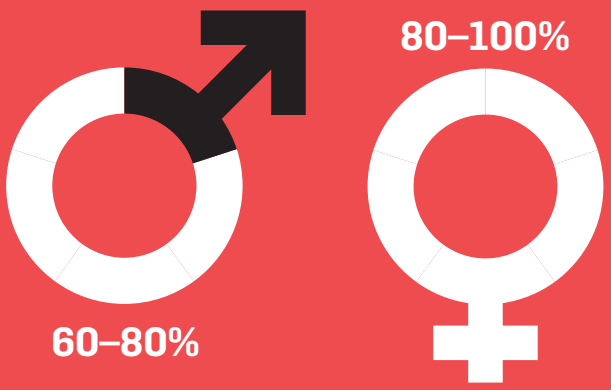

Sydafrika, Zambia, Tanzania, Kenya, Tchad, Iran och Bosnien-Hercegovina är exempel på länder som är relativt nyktra. Här har 80–100 procent av kvinnorna och 60–79,9 av männen avstått från alkohol under det senaste året.

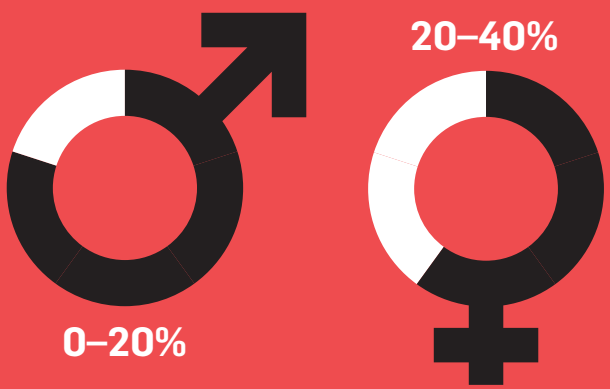

Sverige hör till de länder som har en relativt låg andel nyktra människor. Här har mindre än 20 procent av männen och 20–39,9 procent av kvinnorna avstått från alkohol under det senaste året. Exempel på andra länder med samma nykterhetssiffror är Lettland, Litauen, Polen, Italien, Kanada, Argentina, Colombia och Nya Zeeland.

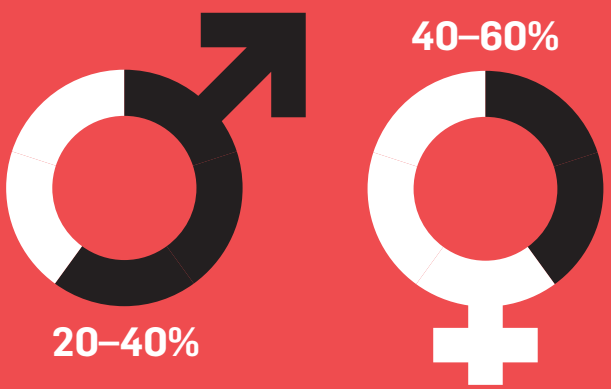

Spanien, Portugal, Kroatien, Ukraina, Ryssland, Mongoliet, Kamerun, Benin, Bolivia, Paraguay, Costa Rica och USA är exempel på länder där 40–59,9 procent av kvinnorna och 20–39,9 procent av männen har avstått från alkohol under det senaste året.

VITA DELAR AV MANSSYMBOLERNA:
ANDEL AV DEN MANLIGA BEFOLKNINGEN ÖVER 15 ÅR SOM INTE HAR DRUCKIT ALKOHOL UNDER DET SENASTE ÅRET.

SVARTA DELAR AV MANSSYMBOLERNA:
ANDEL AV DEN MANLIGA BEFOLKNINGEN ÖVER 15 ÅR SOM HAR DRUCKIT ALKOHOL UNDER DET SENASTE ÅRET.

TEXT Jenny Stadigs
GRAFIK Anton Hull

ONYKTERT HÄR

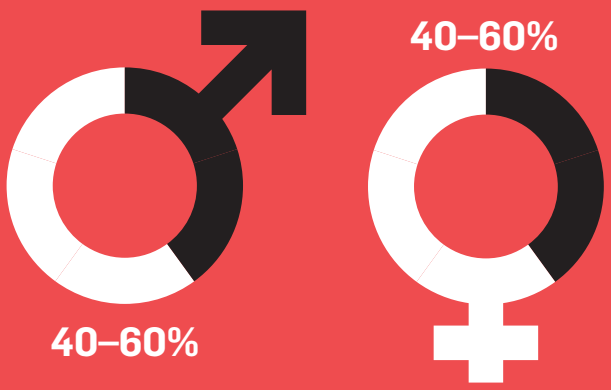

I vissa länder har ungefär hälften av befolkningen över 15 år, det vill säga 40–59,9 procent av alla män och kvinnor, avstått från alkohol under det senaste året. Hit hör bland annat Brasilien och Kazakstan.

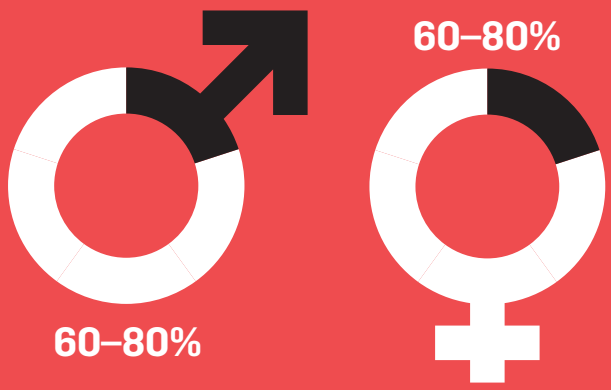

Exempel på länder där 60–79,9 procent av alla över 15 år har avstått från alkohol under det senaste året är Ghana, Burkina Faso, Etiopien och Bhutan.

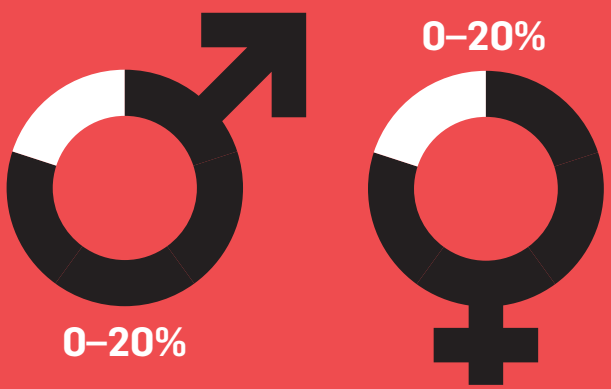

Till de länder som har den allra lägsta andelen nyktra människor hör Norge, Finland, Danmark, Tyskland, Österrike, Storbritannien, Frankrike, Australien och Japan. Här har mindre än 20 procent av alla över 15 år avstått från alkohol under det senaste året.

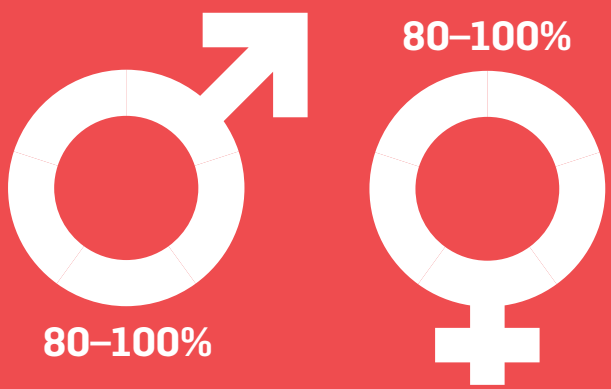

Till de länder som är allra nyktrast hör Indien, Burma, Indonesien, Förenade Arabemiraten, Turkiet, Syrien, Egypten, Algeriet, Mali och Marocko. Här har 80–100 procent av alla över 15 år avstått från alkohol under det senaste året.

VITA DELAR AV KVINNOSYMBOLERNA:
ANDEL AV DEN KVINNLIGA BEFOLKNINGEN ÖVER 15 ÅR SOM INTE HAR DRUCKIT ALKOHOL UNDER DET SENASTE ÅRET.

SVARTA DELAR AV KVINNOSYMBOLERNA:
ANDEL AV DEN KVINNLIGA BEFOLKNINGEN ÖVER 15 ÅR SOM HAR DRUCKIT ALKOHOL UNDER DET SENASTE ÅRET.

Accent hälsar på hos alla distrikt. Den här gången är vi i Örebro.

Ann-Marie Ekström och Carl-Eric Carlsson ställer i ordning inför utställningen.

DUKAT BORD PÅ CAFÉ SKOGEN

Till Café Skogen hittar inte bara medlemmar – de flesta kommer utifrån. När Accent hälsar på den ovanligt aktiva föreningen är det dags för porslinsutställning.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Näst sista lördagen i september är det sommarsäsongsavslutning på Café Skogen och det firas med utställningen Dukat bord. Här finns en mängd gamla serviser att beskåda, utlånade av mestadels medlemmar; kinesiska flortunna koppar, förtjusande små mockakoppar och mer traditionella från Gustavsberg och Rörstrand. Vid varje servis finns en upplysande skylt om namn, ursprung och ålder.

Berit läste om utställningen i lokaltidningen och har kommit hit med en granne.

– Alla har ju en relation till fika och kaffe. Det är så roligt att se de här gamla serviserna, man blir riktigt nostalgisk, säger hon och skärskådar en kopp med blått mönster.

Dukat bord ser ut att bli en uppskattad utställning. Men den är långt ifrån den enda. Café Skogen i Örebro är en ovanligt aktiv förening som arrangerar ett 40-tal utställningar per sommar. De flesta lockar ungefär 100 besökare per dag. Utställningarna handlar om allt ifrån hantverk och keramik till konst.

Sammanlagt har man 1100 aktiviteter per år, fördelat på utställningar, sammankomster, klubbträffar och cirklar av alla de slag; folkmusik, dans, läderhantverk, dräktsömnad, matlagning och träslöjd för att nämna några. Det går inte en dag utan att någon aktivitet är inbokad. Under sommarhalvåret är caféet sär-

HALLÅ DÄR!

Carina Eriksson
Distriktsordförande i Örebro.

Hur ser medlemsutvecklingen ut i distriktet?

– Tyvärr sjunker antalet medlemmar stadigt. Vi har många engagerade ungdomar, men många som varit med i UNF går inte över till IOGT-NTO. Vi gör så gott vi kan för att få fler medlemmar och försöker vara ute på ställen där det är mycket folk. Men det är svårt att få föreningar att engagera sig.

Har distriktet något nytt på gång?

– I höst har vi en värvningskampanj i köpcentret Marieberg i Örebro. Vi får hjälp av en medlemsvärvare från förbundet och hoppas förstås att det ska gå bra. Där passerar mycket folk. Annars händer inte så mycket på distriktsnivå, utan det är ju föreningarna själva som står för olika arrangemang.

Vilka utmaningar står distriktet inför?

– En utmaning är att försöka behålla de fastigheter vi har. Vi har haft föreningar som fått en nytändning genom att distriktet tillfälligt gått in och stöttat. Sedan har föreningen så att säga "tagit tillbaka" fastigheten. Vi har också två biografer som vi gärna vill behålla. Men det kräver att vi får bidrag till att digitalisera. De känns viktiga att behålla eftersom de är de enda biograferna på sina små orter. Behandlingshemmet Nya Nyhyttan som vi driver sedan ett par år är vi också mycket måna om att driva och utveckla på ett bra sätt. ■

”85 personer la förra året 10 000 ideella timmar på verksamheten.”

skilt välbesökt, mycket på grund av sitt vackra läge och de goda parkeringsmöjligheterna. Synnerligen populär är minigolfbanan.

– Vi tar 50 kronor per familj och det är billigt. Därför lockas många barnfamiljer hit. Många använder caféet till olika typer av fester. Barnkalas till exempel. Vi har runt 80 bokningar per säsong, säger Carl-Eric Carlsson, ordförande i föreningen Nytta och Nöje, som är en av fyra ägarföreningar till Café Skogen. Han är också styrelseledamot i Café Skogen.

Hit hittar inte bara medlemmar i nykterhetsrörelsen utan en massa andra människor från trakten. Ungefär 60 procent av besökarna till de olika arrangemangen kommer inte från nykterhetsrörelsen.

Det är svårt att rangordna aktiviteterna, men Carl-Eric menar att en cirkel står ut speciellt, nämligen datacirkeln.

– Jag har en 88-åring här som numera är inne på Facebook, säger han med ett skratt.

Till datacirkeln kan äldre dataovana personer komma och få hjälp att lära sig mer eller få kunskap om hur man betalar sina räkningar på nätet. Förra året höll man i 15 datacirklar.

– Hit kan man komma på vissa bestämda tider och få hjälp med att betala sina räkningar. Det är mycket uppskattat, säger Carl-Eric.

Äldre, ensamma människor har helt klart stor glädje av de aktiviteter som erbjuds. Under hösten är det åter dags för Må Bra, eller Frukostklubben, som den också kallas. Det är mysiga frukostträffar vissa lördagar, då man fikar tillsammans och bara umgås. För de som vill finns möjlighet att ta en gemensam promenad.

För Margareta betyder gamla kaffekoppar nostalgi.

– För många är det veckans enda chans till lite social samvaro med andra, konstaterar Carl-Eric.

Att stället sjuder av aktivitet råder det inget tvivel om. Och att viljan att ställa upp på fritiden är stor. 85 personer la förra året 10 000 ideella timmar på verksamheten.

Café Skogen, vars ursprungliga hus härstammar från 1922, har varit livaktig sedan mitten av 1990-talet, då det nya huset invigdes efter en omfattande renovering. Hela området har sedan begynnelsen varit i IOGT-NTO:s ägo. I dag är Café Skogen en ekonomisk förening.

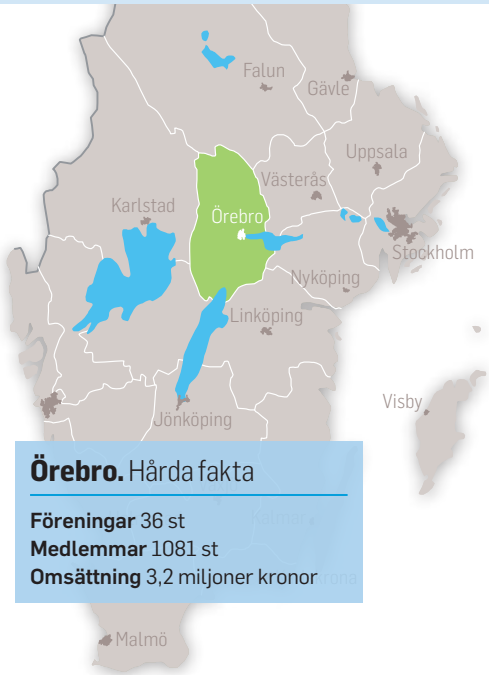

Örebro. Hårda fakta

Föreningar 36 st
Medlemmar 1081 st
Omsättning 3,2 miljoner kronor

Några fler besökare har hittat till kaffeutställningen Dukat bord. Ann-Marie Ekström, ordförande i Café Skogen, är på plats för att visa och förklara.

Margareta och Ulla har också läst om utställningen i lokaltidningen och blev nyfikna. Och även för dem blir resan mellan borden med kaffeserviserna en riktig nostalgitripp.

– Det är så trevligt! Man känner ju igen många serviser från föräldrahemmet eller från ännu äldre generationer. För 50 år sedan fick man ofta en finservis när man gifte sig, säger Margareta och berättar att hon själv har ”Blå blom” hemma.

Ulla nickar instämmande. Hon har ”Måsen”. Så lyfter hon upp en kopp och utbrister:

– Men titta, den här hade min mamma! Jag känner igen mönstret. Vad roligt. Och titta här. Min farmor hade den här. ■

HALLÅ DÄR!

Arve Hopen

grundare till kontaktsajten nyktradejten.se

Hur går det med sajten?

– Det går bra, vi öppnade i början av juli och har i nuläget runt 200 medlemmar. Sajten utvecklas hela tiden. Vi har planer på att lägga upp en blogg och skapa en kalendersida där man kan gå in och läsa vad exempelvis IOGT-NTO har på gång. Det ska finnas möjlighet att ställa allmänna frågor om exempelvis alkoholkonsumtion. Vi vill också knyta till oss UNF, IOGT-NTO, AA och andra aktörer som förhoppningsvis vill sponsra oss och bidra med länkar.

FOTO: PRIVAT

Vad tycker medlemmarna om sajten?

– De är väldigt positiva. Det här är ett unikt forum för att som nynykter hitta andra i samma situation. Någon att prata med eller fråga om tips. Tanken är förstås också att man ska hitta nyktra vänner att hitta på saker med eller kanske en kärlekspartner. Nyktradejten är en mötesplats för dem som valt bort alkohol.

Varför har du startat sajten?

– Jag är själv nykter alkoholist och upplevde som nynykter att det var svårt att hitta andra i samma situation. Det är enklare att gå ut på krogen med någon som också är nykter. Sajten är helt enkelt det forum jag själv hade behövt för ett par år sedan.

Hur ser sajten ut om ett år?

– Min vision är att vi om ett år är 5 000-10 000 medlemmar. Att vi har fått mycket press och uppmärksamhet, att fler kan ställa frågor och få svar och att fler kan hitta på roliga saker tillsammans. Att detta ska vara ett forum för utbyte av idéer och att medverkan på sajten ska vara ett sätt att boosta sin nykterhet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: JOHAN PAULIN

FILM

"Stockholm Östra påminner om en grekisk tragedi."

Passionsdrama som berör

Stockholm Östra
Av Kaijser da Silva
Med Mikael Persbrant och Iben Hjejle.

FILM En ödesdiger höstmorgon korsas Annas och Johans vägar på ett brutalt sätt. Inom loppet av några timmar förbyts deras lycka och stabilitet mot sorg och kaos. Anna tvingas konfrontera sitt livs största trauma, medan Johan rids av svåra skuldkänslor. Men de känner inte varandra. Av en slump korsas deras vägar igen, den här gången på tåget som går mellan Stockholm och den idylliska förort där de bor. En trevande och passionerad kärlekshistoria tar sin början.

Föga anar Anna hur nära sammanbunden hon faktiskt är med Johan. Samtidigt som deras kärlek växer, rasar deras andra relationer. Johans sambo vill ha barn. Men han inser att det inte är henne han vill ha barn med. Annas man vill å sin sida inte se att han lever i en lögn. Det kan förstås bara sluta på ett sätt.

"Stockholm Östra" är ett drama som på många vis påminner om en grekisk tragedi. Död, sorg, skuld, passion, åtrå och otrohet är bara några av de dramaturgiska ingredienser som filmen flödar av. Men det fungerar. Det är välspelat, gripande och trovärdigt. Skådespeleriet är tajt och framför allt danska Hjejle briljerar som den sårbara Anna.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Intimt om skilsmässa

Anna och Mats bor inte här längre
Helena von Zweigberghk
Norstedts

BOK Detta är den fristående fortsättningen på "Ur vulkanens mun" som kom för ett par år sedan. Då verkade det som om Anna och Mats skulle lappa ihop sitt av bitterhet sönderfrätta förhållande. Nu står de inför skilsmässa. Boken spänner över de sex månader det tar för en skilsmässa, där det finns barn med i bilden, att gå igenom. För Anna och Mats börjar ett helt nytt liv med barnen varannan vecka och hopp om att träffa en ny kärlek. Det går sådär.

Mats, i likhet med många nyfrånskilda män, hittar genast en ung kvinna att förströ sig med. Han tror sig vara föräls-kad och planerar ett liv med nya barn. Eller? Anna tar det lugnare och försöker hitta en balans mellan vardag, sorgen över att inte ha barnen på heltid, jobbet och kärleken. För jo, även hon har en flirt.

Det är en fängslande och välskriven berättelse om en familj under skilsmässans första skälvande och omvälvande tid. Von Zweigberghk skriver enkelt och rakt på, man känner igen sig i mycket. Det känns nära och närvarande. Modern diskbänksrealism om man så vill.

"Anna och Mats bor inte här längre" är en angelägen och mycket läsvärd bok som går rakt in i hjärtat.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Intressant om fängelselivet

Ögonblick som förändrar livet
Annika Östberg
Ekerlids Förlag

BOK Bakgrundshistorien är, i stora drag, välkänd för de flesta svenska mediekonsumenter. Annika Östberg är den svenskfödda kvinnan som suttit i kaliforniskt fängelse i nästan tre decennier, dömd för att ha varit med då hennes pojkvän mördat två personer, varav en polis.

Detta är Östbergs egen redogörelse, skriven av henne ensam. Berättelsen börjar när hon som tolvåring flyttar från Stockholm till USA eftersom hennes mamma ska gifta sig med en rik amerikan. Mötet med den nya familjesituationen blir smärtsamt för flickan, som rymmer hemifrån vid tretton års ålder, börjar missbruka heroin som fjortonåring och blir med barn vid femton. Fast i ett tungt missbruk gör hon en mängd ödesdigra val, särskilt i form av olika män som utnyttjar henne. En av dem kom att avgöra hennes öde.

Östberg går inte in på detaljer kring de båda morden och rättsfallet. Hon försöker inte heller förminska eller bortförklara, utan medger det egna ansvaret. Stundtals kan det bli lite väl mycket av detta, tycker jag själv. 28 år i fängelse är en oerhört lång tid. Det hade inte varit orimligt att ge uttryck för ilska eller bitterhet.

Ibland tillåter hon sig en kritisk ton, men kritiken handlar då främst om det amerikanska fängelsesystemet sett inifrån. Den respektlösa för att inte säga omänskliga behandlingen av fångarna, samt det med tiden allt större inskränkningarna i deras rättigheter.

Beskrivningen av livet på insidan är detaljrik och intressant. Vi följer fångarnas vardagsrutiner, bekymmer och relationer, men också den amerikanska samhällsutvecklingen i ett mikroperspektiv.

Författarens skrivarglädje är uppenbar, men känns inte helt lyckad. Särskilt i de långa utdragen ur dagböcker och brev som skrivits under fängelseåren blir tonen ofta väldigt privat och skär sig mot den annars ganska osentimentala berättarstilen. En strängare rensning i materialet hade gjort gott.

RAGNI SVENSSON

BOK

Suggestiva barndomsbilder

FOTO: MARTIN BOGREN

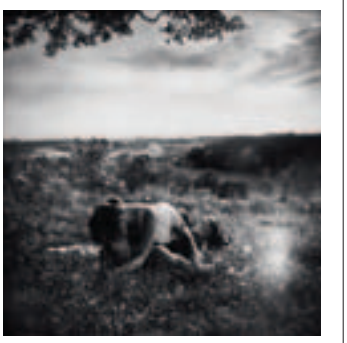

Lowlands
Martin Bogren
Max Ström

FOTOBOK Martin Bogren har återvänt till sin barndomsby i Skåne för att porträttera människorna och landskapet. Det är en stark och personlig berättelse om barndomsminnen och längtan bort efter något större än livet i byn.

Bilderna är svartvita och mycket suggestiva. Det vilar något drömskt och smärtsamt över dem. Svärtan är påtaglig. Berättelsen är inte den ljusa, ljuva vi är vana vid att lyssna till om vår barndom. Här finns inga soliga blomsterängar och varma famnar utan gråtrista grusvägar, tveksamma rörelser och sorgsna, längtande blickar. Det berör och oroar. Vissa bilder är rent av obehagliga. Vad hände sekunderna innan bilden togs?

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

MISSA INTE!

1 **DVD** ”The way back” med bland andra Gustaf Skarsgård och Ed Harris. Ett starkt, gripande, strapatsfyllt och spännande drama om en flykt från ett arbetsläger i Sibirien under 40-talet till Indien via Himalaya. Filmen bygger på en sann historia. Mycket vackert foto och hisnande vyer.

Rosa Taikon kombinerar modernt och traditionellt.

FOTO: KAROLINA KRISTENSSON, ©NORDISKA MUSEET

2 **UTSTÄLLNING** Utställningen med Rosa Taikons silversmycken på Nordiska museet i Stockholm. I den romska kulturen var silversmide en manlig syssla. Men Rosa Taikon blev som barn nyfiken på hantverket och har sedan 1960 skapat vackra smycken. Hon kombinerar modern design med romska smidestraditioner. Utställningen pågår till den 8 januari 2012.

3 **FILM** ”Bobby Fischer against the world” som handlar om Bobby Fischer, tidernas bästa schackspelare. Helt utan stöd från omgivningen lyftes han fram som USAs främsta representant mot Sovjet under kalla kriget. Han slutade sitt liv som landsflykting och dog ensam och världsfrånvänd.

Britt-Marie Johansson

FOTO: PONTUS ORRE

ÅLDER: 52 ÅR
FAMILJ: MAN OCH TVÅ BARN, HANNA OCH THOMAS, 17 OCH 18 ÅR.
BOR: PÅ ETT JORDBRUK I BÖLE
MEDLEM: SEDAN FÖDSELN

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan jag var barn. Jag är född och uppvuxen i nykterhetsrörelsen. Båda mina föräldrar och mina morföräldrar var aktiva och engagerade nykterister, så jag har det i blodet. Men det var väl först i 18-årsåldern som jag verkligen förstod vad det innebär. Sedan ungefär 25 år är jag ordförande i 204 Ledstjärnan IOGT-NTO i Bergvik.

Hur kommer det sig att du blivit kvar som ordförande så länge?

– Det beror på den fantastiska gemenskapen. Vi är som en enda stor familj, vilket skapar en väldig trygghet. Trivs man kan man hitta på vad som helst. Dessutom har vi stora lokaler på 2 000 kvadratmeter, med mycket potential. Vi har utvecklats genom åren och arrangerar både bowling, dans och filmkvällar och en massa andra aktiviteter för våra medlemmar och andra som är intresserade. Vi har verksamhet i huset i stort sett varje dag och det känns bra!

Är du i föreningslokalen varje dag?

– Oh, nej, mitt ordförandeskap sköter jag ideellt. Vi har flera anställda som finns på plats dagligen. Själv är jag blomsterhandlare och bonde till yrket numera. Tidigare arbetade jag som lärare. Jag och familjen bor lantligt på en gård. Nu håller jag, tillsammans med en annan medlem, på och startar ett upplevelseturismföretag. Vi har också en kolarkoja som man kan besöka och till och med övernatta i. Blomsterhandeln har jag haft i ett litet köpcentrum i Bergvik i ungefär 15 år. Jag gillar att ha ett omväxlande liv!

Beskriv dig själv som person

– Jag är positiv och gillar när det är glatt. Jag ser fler möjligheter än hinder. Det är säkert därför jag har hoppat på så mycket olika saker. Jag vågar prova nytt. Och är inte rädd att hugga i. På mitt jordbruk tar jag tag i det mesta och är gärna ute i skogen och hugger ved. Som tur är orkar kroppen fortfarande.

Hur ser du på din framtid som föreningsordförande?

– Jag tror att den dag den gamla "stammen" medlemmar dör ut, de som utgjort kärnan och som jag arbetat med under alla år, då är det kanske dags för mig att lämna över till någon yngre förmåga. Det känns tråkigt på ett sätt, men livet har sin gång. Många är väldigt gamla nu och de som är med i UNF flyttar när de växer upp.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på accent@iogt.se eller Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

"Vi är som en enda stor familj, vilket skapar en väldig trygghet."

Tiden mellan passen är viktig. Här diskuterar Christian Dahlqvist med Winnie Blom-Jensen.

Erik Berg gillade upplägget.

Knytkonferens kan förnya folkbildningen

I mitten av september arrangerades IOGT-NTO-rörelsens första knytkonferens någonsin i Halmstad. Här fanns inga gränser mellan föreläsare och deltagare – alla som ville kunde dela med sig eller lyfta diskussioner. TEXT OCH FOTO **PIERRE ANDERSSON**

En knytkonferens är annorlunda jämfört med en traditionell konferens eller utbildning på så sätt att deltagarna själva fyller arrangemanget med innehåll.På fredagskvällen samlades alla deltagare för att fylla schemat – en stor tavla med tomma fält för de pass som rymdes under lördagens konferens.

Tavlan fylldes snabbt, trots att deltagarantalet var lägre än arrangörerna hade hoppats på.

– Målet var att samla dubbelt så många, säger Christian Dahlqvist, initiativtagare till knytkonferensen. Men det har ändå fungerat över förväntan tycker jag.

Christian fick idén att arrangera en knytkonferens inom IOGT-NTO när han själv var på Webcoast i våras, en konferens med en helt annan ämnesinriktning men med ett liknande upplägg.

– Det finns mycket kompetens hos folk som aldrig kommer fram annars. Jag gillar att man inte kommer till ett dukat bord, det är upp till deltagarna att göra något bra av dagen. Det är som förr, när alla bidrog och gick och snickrade på ordenshusen.

Den yngsta deltagaren är 19 år. Den äldsta, Erik Berg, är 90 år och har varit med i nykterhetsrörelsen i 75 av dem. Han höll själv i ett pass där han berättade om hur det var när han gick med i SGU en gång i tiden.

– Det hade varit kul med lite mer folk förstås, men jag gillar verkligen upplägget, säger han. ■

Tips. Så arrangerar du en knytkonferens.

Boka lämpliga lokaler. Ju fler deltagare du räknar med desto fler parallella pass – och fler lokaler.

- Se om möjligt till att det finns videoprojektor i alla rummen.
- Förbered en vägg med det tomma schemat. Bestäm en tid då deltagarna kan börja sätta upp lappar och boka "sina" pass.
- Förklara noga i förväg vad en knytkonferens är och be folk fundera på vad de kan bidra med och förbereda sig om det behövs.
- Var också noga med att påpeka att alla inte måste bidra, det är okej att vara med som vanlig deltagare också.
- Håll passen korta, och se till att det finns tid för fika och informella diskussioner mellan passen. 40-minuterspass med 20 minuter mellan är lagom.
- Om du vill kan du bjuda in en eller flera föreläsare som bokas i förväg (kan fungera som dragplåster) och låta deltagarna fylla resten av schemat.
- Allt behöver inte vara perfekt. Det är bättre att det händer något.

Om du vill veta mer om knytkonferensen Sobratankar kan du gå in på www.sobratankar.se.

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Det nya medlemskapet. Hur tycker du att vi borde jobba?

Engagemang är kraft

På kongressen i Åre i somras diskuterade vi hur vi kan öka engagemanget hos oss som är medlemmar i IOGT-NTO. Därför har vi nu dels gjort ett stort jobb för att få en samlad bild av allt som redan görs, dels se vad vi mer kan göra tillsammans, över hela landet. Språkforskaren i mig kan inte låta bli att kolla upp vad ordet egentligen betyder. Nationalencyklopedin skriver: engagemang, (stark och osjälvisk) inriktning av krafter och intresse; inriktning av resurser. Det beskriver bra vad det är vi skall göra!

En av de bra saker som redan pågår är ett treårigt projekt under namnet Det nya medlemskapet som arbetar med att utveckla tre områden: Verksamhet, Medlemskommunikation och Demokrati. Inom vart och ett av de tre områdena genomförs nu olika pilotprojekt. Ett bra exempel är Halland: Där genomförs ett projekt med ”aktivitetsmenyer” kopplade till sociala medier. Utgångspunkten är medlemmars egna intressen i första hand, inte organisationens. Det känns i det sammanhanget bra att vi utvecklar förbundets medlemsregister IRMA. Systemet har utvecklats så att förbund, distrikt och föreningar enkelt ska kunna göra utskick till grupper av medlemmar. En annan funktion är möjligheten att ”tagga” medlemmar med har ett visst intresseområde, så man exempelvis kan söka ut alla som anmält intresse av att jobba med alkoholpolitik. I Accent har medlemmarna uppmanats att komplettera sina personuppgifter i registret samt att meddela vilka verksamheter de är intresserade av.

En annan viktig resurs för lokal utveckling utgörs av den 2-miljonerspott som årligen fördelas till lokala utvecklingsprojekt. Medlen är inte bundna enbart till föreningar utan kan också sökas av grupper och nätverk inom IOGT-NTO. Cirka 100 projekt beviljas medel varje år. Tre projektbytardagar görs årligen för att sprida idéerna från de projekt som genomförts. En digital idébank planeras för att göra det möjligt att hitta bra idéer. Det är väldigt kul att se hur landet kokar av de hundratals idéer som förverkligats genom denna pott!

Fler exempel ur högen: Verksamhetsforum och Socialt forum är två stora årliga arrangemang för kunskapsutveckling och inspiration för lokalt utvecklingsarbete. Det utgör en viktig mötesplats för medlemmar, inte bara om man har formella uppdrag. Inom områdena alkoholpolitik så utvecklas det partipolitiska nätverket kontinuerligt. Vi utvecklar våra hemsidor, twitter och ett antal facebookgrupper och facebooksidor. Här kan nämnas ”IOGT-NTO”, Vit Jul och ”Vi som inte gillar alkohol i TV”. Vi har fyra olika nyhetsbrev som medlemmar kan prenumerera på.

Det finns många fler exempel, och detta är bara början.

Hur tycker du att förbundsstyrelsen borde jobba för att utveckla det lokala arbetet och medlemmarnas engagemang? Hör gärna av dig till oss! Kontaktuppgifter finns på iogt.se.

Anna Carlstedt

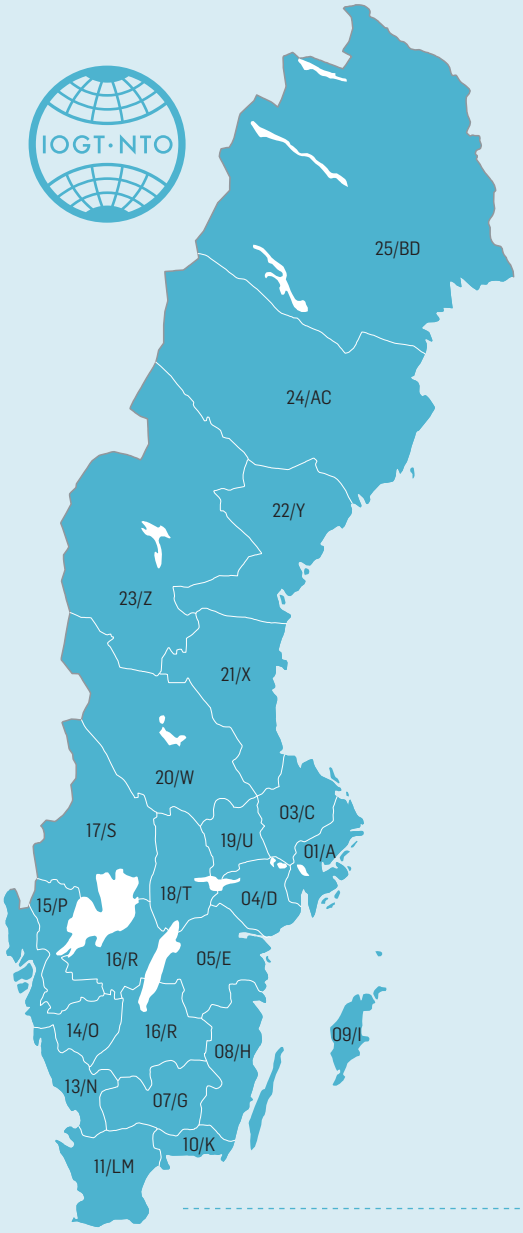

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A
Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C
Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D
Kontaktperson: Micael Söderström,
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E
Kontaktperson: Ulf Zetterström,
013-10 40 40, 073-383 83 39

JÖNKÖPING, 06/F
Kontaktperson: Tomas Nylén,
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G
Kontaktperson: Anders Karlman, 073-271 76 04

KALMAR, 08/H
Kontaktperson: Jashar Gashi, ordförande,
073-271 77 20

GOTLAND, 09/I
Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson,
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K
Christer Karlsson, Pia Marcolin,
0457-157 11, 0733 - 83 83 31

SKÅNE, 11/LM
Kontaktperson: Peter Tuvegård,
040-611 51 15, 070-190 84 05

HALLAND, 13/N
Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O
Kontaktperson: Malin Westergren (föräldraledig),
vik Daniel Carlryd, 031-77 57 860

ÄLVSBORG, 15/P
Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson,
Ola Österlund (föräldraledig), vik Elin Martinsson
033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R
Kontaktperson: Petra Berghäll, 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S
Kontaktperson: Monica Ståhl, ordförande,
054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T
Kontaktperson: Per Holm
019-13 85 65, 019 -611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U
Kontaktperson: Per-Erik Lundberg, ordförande,
070-395 96 10

DALARNA, 20/W
Kontaktperson: Krister Broberg, ordförande,
0243-851 05, 073-511 46 13

GÄVLEBORG, 21/X
Kontaktperson: Krister Lundgren, ordförande,
0650-14791, 0738-17 72 34

VÄSTERNORRLAND, 22/Y
Kontaktperson: Mats Lööw (Medelpad), Ingela Sjöberg (Härnösand)
0660-175 95, 076-135 85 86, 070-284 88 21

JÄMTLAND, 23/Z
Kontaktperson: Charlotte Henriksson
063-13 20 45

VÄSTERBOTTEN, 24/AC
Kontaktperson: Inger Malmén, 0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD
Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkoholdrycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarigt för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namnteckning *

Förnamn *

Efternamn *

Gatuadress *

Postnummer * | Ort *

Personnr (10 siffror) * | Telefonnr

E-postadress

Eventuellt önskad förening

* Obligatoriska uppgifter. **Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm**

ACCENT 8-2011

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

Sök pengar till Vit Jul-arrangemang!

En viktig del av Vit Jul är att under julhelgen arrangera barn- och ungdomsverksamhet för jullovslediga. Det är främst föreningar och kårer inom IOGT-NTO-rörelsen som ansvarar för att arrangera detta. Det är nu hög tid att börja planera vad ni ska göra i er förening! Det finns pengar att söka för att arrangera jullovsaktiviteter. Mer information finns i handboken, som finns att ladda hem på *www.iogt.se/vitjul*. Här ansöker du också om pengar. Kom ihåg att sista ansökningsdatum är **4 november**.

Engagera fler genom ideella uppdrag

Den 2–4 december på Tollare folkhögskola arrangeras en utbildning om IOGT-NTO:s nya portal för ideella uppdrag. Genom den nya portalen ska det bli enklare för distrikten att nå ut till både nya och gamla medlemmar som vill engagera sig och delta i aktiviteter. Utbildningen är ett bra tillfälle att lära sig hur portalen kan användas för att engagera fler och utveckla just ert distrikt.

Anmäl ditt distrikt med fem deltagare till Ella Sjödin, ella.sjodin@iogt.se, 0733-72 62 30 eller Winnie Blom Jensen, winnie.blom-jensen@iogt.se, 0701-90 84 61.Portalen finner du på *www.volontarbyran.org/iogtnto* eller via *www.iogt.se*.

Vinnare i Utmaningen

Vi säger GRATTIS till vinnarna i värvartävlingen Utmaningen som pågick under september; Emelie Bengtsson, Segeltorp, Reijo Andersson, Östersund och Cia Grill, Rydaholm!

Ni var tre av de 81 som värvade minst en ny medlem under kampanjen. Totalt värvade vi 205 nya IOGT-NTO:are under Utmaningen. Tack alla som gjort viktiga insatser!

Pumpen – Sista chansen!

Den 17 november är det dags för årets upplaga av frågetävlingen Pumpen. Mer information om tävlingen och hur ni anmäler er finns på www.iogt.se/pumpen och i pappersformat som skickats till alla IOGT-NTO-föreningar i slutet av augusti. Anmäl er senast den 24 oktober. Tänk på att även de som inte är medlemmar i IOGT-NTO-rörelsen kan vara till hjälp i tävlingen!

IOGT-NTO ÖVERALLT!

Den 1–30 november äger IOGT-NTO:s föreningsvärvartävling rum. Beställ värvarbroschyrer och annat som ni behöver till tävlingen; info@iogt.se eller 08-672 60 05.

Minns narkotikans offer

Den 1 november arrangerar IOGT-NTO tillsammans med flera andra organisationer återigen en ljusmanifestation till minnet av narkotikans offer. Det är dags att börja planera detta arrangemang redan nu.

Mer information finns på *www.iogt.se/ljusmanifestation*.

Alla barn har rätt till en Vit Jul

IOGT-NTO arrangerar tillsammans med UNF, Junis och NSF även i år kampanjen Vit Jul. Kampanjen handlar om att uppmärksamma att alla barn och ungdomar har rätt till en Vit Jul, det vill säga en jul där det inte konsumeras alkohol i deras närhet. Kampanjens hemsida finns på *www.vitjul.se*.

Tänk om Lucia

Inför årets Halloweenfirande fortsätter vi med vår antilagningsinsats Tänk om. Vill du hjälpa till att sprida budskapet till fler? Hör av dig till Helena Bergkvist på 08-672 60 18 eller helena.bergkvist@iogt.se.

5 sätt att engagera dig

- Skicka ett mejl till din riksdagsledamot och berätta vikten av alkoholfria mötesplatser
- Värva en medlem till IOGT-NTO
- Ha ditt IOGT-NTO-märke på dig
- Skänk pengar till IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete
- Gå en studiecirkel hos studieförbundet NBV

UTBILDNINGAR 2011

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har du andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färdsätt, mat samt övernattning i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

Verksamhetsforum

Verksamhetsforum är tillfället där du träffar IOGT-NTO:are från hela landet under en inspirerande helg för att lära och umgås. Du kommer att kunna ta del av och delta i föreläsningar och samtal i olika alkoholpolitiska teman, socialt företagande, förebyggande och internationellt arbete. Det finns också tid för samtal och erfarenhetsutbyte med andra deltagare. Verksamhetsforum är ett tillfälle att fylla på dina batterier och ge dig ny energi i föreningsarbetet.

NÄR OCH VAR: 11–13 november i Saltsjö-Boo.
KOSTNAD: 1 000 kr inkl resa, mat, boende i dubbelrum.
ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 21 oktober.

Individen, organisationen och samhället

Ett seminarium om medlemskap där Torbjörn Einarsson, forskare vid Handelshögskolan i Stockholm, berättar om sin bok om medlemskapet, med utgångspunkt från egna och andras forskning under de senaste tio åren. Boken, som är ett reslutat av ett nära samarbete med IOGT-NTO, problematiserar medlemskapet som begrepp och syftar till att skapa samtal och debatt inom organisationerna.

NÄR OCH VAR: 18 november, på IOGT-NTO-gården Klara Södra, Stockholm.
KOSTNAD: 200 kr kr inkl resa, mat och bok.
ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 8 november.

Ska vi byta grejer med varann?

Inte grejer kanske, men idéer! Du delar med dig av någon idé och får minst en handfull handfasta tillbaka. Snacka om bra bytesaffär! Runtom i IOGT-NTO-landet driver vi hundratals små och större projekt för att utveckla IOGT-NTO. Vi vill sprida idéer och erfarenheter från dessa och ge möjlighet att inspireras av varandra. Välkommen till en av våra tre regionala projektbytardagar 2011!

NÄR OCH VAR: Umeå 29 november, Tollare folkhögskola, Saltsjö-Boo 30 november, Wendelsbergs folkhögskola, Mölnlycke 1 november.
KOSTNAD: 350 kr inklusive resa med billigaste färdsätt.
ANMÄLAN: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 6 november.

KALENDARIUM

2011

OKTOBER

1–31 .... Våra Gårdars satsning KALAS-Bra – Inspiration till kalas för alla åldrar i våra lokaler
15–31 .. Antilangningsinsatsen Tänk om, inför Halloween
21–22 .. Finansiera och förverkliga din projektidé, Mölnlycke
21–22 .. Trollbind din publik! Retorikkurs, Mölnlycke
22 ..... Våra Gårdars inspirationsdagar i Vara och Falun
23 ..... Våra Gårdars inspirationsdagar på Tollare folkhögskola och Karlskoga folkhögskola
24 ..... Sista anmälan av lag till frågetävlingen Pumpen, se www.iogt.se/pumpen
29 ..... Våra Gårdars inspirationsdagar i Skellefteå och Sösdala
30 ..... Våra Gårdars inspirationsdagar i Timrå och Vetlanda

NOVEMBER

1 ..... Ljusmanifestation till minne av narkotikans offer
1–30 .... IOGT-NTO överallt! Föreningsvärvartävling
11–13 ... Verksamhetsforum, Stockholm
12 ..... Valberedningsutbildning norra Sverige, Umeå
13 ..... Valberedningsutbildning södra Sverige, Saltsjö-Boo
16–17 .. Förebygg.nu – mässa och seminarier om förebyggande arbete
17 ..... Frågetävlingen Pumpen, se www.iogt.se/pumpen
18 ..... Accent nr 9 kommer ut
18 ..... Seminarium: Individen, organisationen och samhället
18–20 .. Våra Gårdars Film- och idédagar i Norrköping
18–20 .. Våra Gårdars kulturarrangörsutbildning i Norrköping
25 ..... Internationella dagen mot våld mot kvinnor
25–26 .. Distriktsstudieledarsamling, Stockholm
29 ..... Ska vi byta grejer med varann? Norra Sverige, Umeå
30 ..... Ska vi byta grejer med varann? Mellansverige, Saltsjö-Boo

DECEMBER

1 ..... Internationella HIV/Aids-dagen
1 ..... Ska vi byta grejer med varann? Södra Sverige, Mölnlycke
1–13 .... Antilangningsinsatsen Tänk om, inför Lucia
1–8/1 ... Vit Jul-kampanjen, www.vitjul.se
2–4 ..... Utbildning i IOGT-NTO:s portal för engagemang, Saltsjö-Boo
16 ..... Accent nr 10 kommer ut

2012

JANUARI

21–22 .. DO-samling, Saltsjö-Boo
24–25 .. Distriktskonsulentsamling

Korsord. Nummer 8/2011

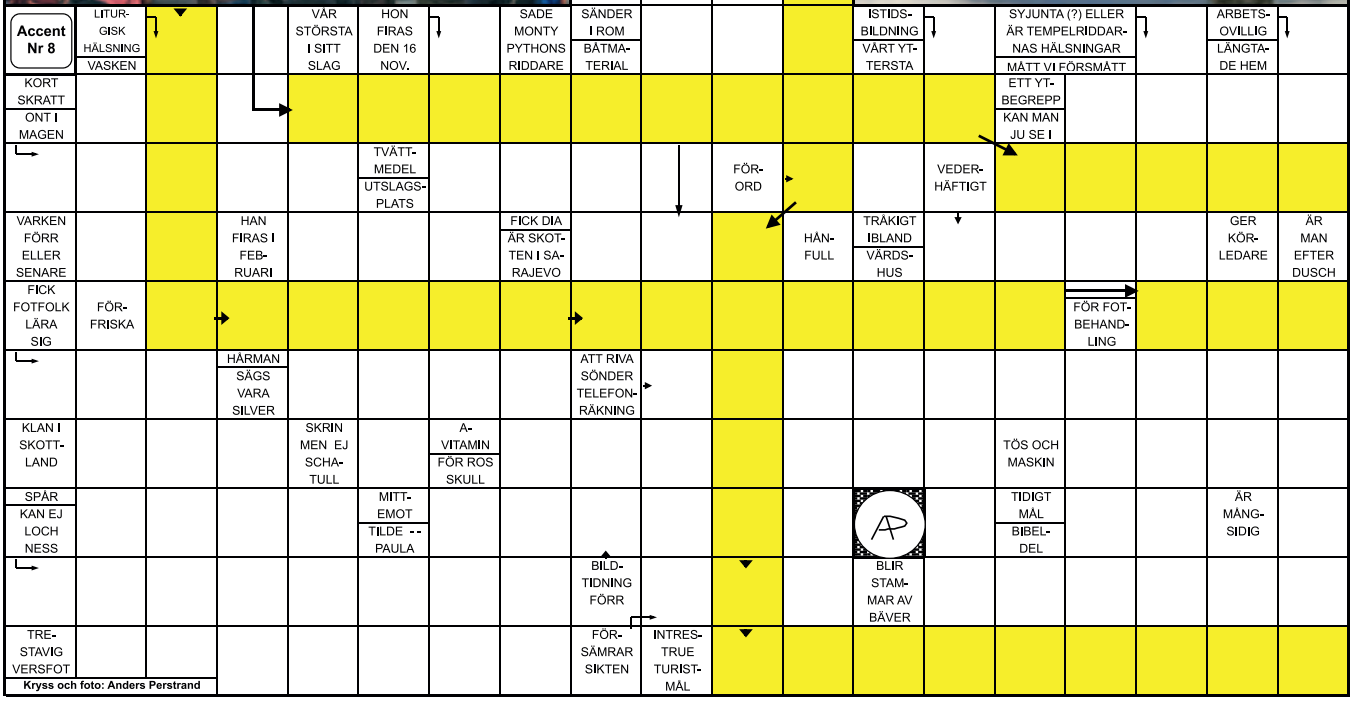

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter att vinna. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 25 november 2011. Märk kuvertet Kryss 8/2011.

NAMN .....

ADRESS .....

POSTADRESS .....

VINNARE NR 6 2011

Första pris, tre Miljonlotter: **Volger Ahlbom,** Härnösand. **Sidovinster,** varsin Miljonlott: **Maj-Britt Gustafsson,** Korpilombolo, **Anna Schön,** Lågbo, Ransta, **Curt Kjellberg,** Söderala, **Jan Rehnmark,** Piteå, **Barbro Norgren,** Malung, **Britt Möller,** Örebro, **Gunnar Andersson,** Trollhättan, **Elly & Åke Malmqvist,** Åtvidaberg, **Margareta Karlsson,** Växjö och **Birgit Johansson,** Väring. **Accent gratulerar!**

LÖSNING NR 6 2011

Accent-kryss nr 6-2011 Lösning																				
					M															
					K	A	R	A	F	F										
						L	A	M	O	R										
					L	I	G	E	T	I										
						G	U	R	K	A										
						N		I	N			R				T				
					R		S	K	Ö	T	S	E	L		F	U	G	A		
		T		T	Å	L		A	L	I	K	A		F	A	S	A	N		
H	Ä	R	A	V		E	B	B		L	R		T	Ö	R	S	T	A		
T	R	Ä	L	Å	R		A	R		L	O	J		R		I	S			
		G	E			S	K	E	D	S	T	O	R	K		L	O	V		
	H	A		P	Å	→	T	V	Å	→	H	J	U	L		A	P	A		
H	A	L	V	Å	T	T	A		S	J	U	K	S	Ä	N	G	A	R		
	A	G	A	V	E		K	L	A	R	N	A	T		T	O	R	A		
	G	E	N	E	R	A	T	O	R		D	R	A	G	O	N	E	R		

IOGT-NTO-RÖRELSEN
Internationella Institutet

PG: 90 04 63 – 1
BG: 900-4631

SMS:a "GLOBAL" till 729 70 så bidrar du med 50 kronor till IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete

45 kronor går till vårt arbete, 5 kronor är operatörernas avgifter.
Gå in på WWW.GLOBAL.IOGT.SE eller ring 031- 88 75 40 för mer info.

Posttidning B
Accent, Box 12825
112 97 Stockholm

Spara pengar enkelt på din bil!

Att vara medlem i IOGT-NTO har sina fördelar. Du har till exempel 10 % lägre pris på dina försäkringar hos SalusAnsvar än den som inte är medlem. En ”genomsnittskund” med en Bil- och Villaförsäkring har en totalpremie på ca 8 000 kr/år. Genom ditt medlemskap sparar du då ca 800 kr som du kan göra något roligare för.

Bara för dig som är medlem!

Kontakta oss för en prisuppgift för just din bil!

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto**
eller ring **0200-87 60 50.** Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 80 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

IOGT·NTO i samarbete med SALUSANSVAR